

Мише Марковски

Шриказки

ИЗДАТЕЛСТВО ОТЕЧЕСТВО

МИЛЕ МАРКОВСКИ ПРИКАЗКИ

chitanka.info

РАМЧЕ

Моля, да се запознаем!

Казвам се Рамче Мирният.

И наистина съм много мирен.

Щом се върна от училище, хвърлям веднага чантата в някой ъгъл на стаята и изхвърквам навън.

Там:

дърпам момичетата за плитките,
чупя крушките по електрическите стълбове,
опъвам котките за опашките.

Или пък препречвам крак на големите камиони!...

Минавам по улицата, когато светофарът свети червено, и си казвам:

— Рамче, ти си най-умното дете не само в света, но и на целия Балкански полуостров!

Признавам си: отличен ученик съм — имам десет двойки и една тройка!

Сресвам косата си понякога нагоре, понякога надолу и това го върша по два пъти през годината.

Къпя се на всеки 29 февруари.

Бръсна се... и тъй нататък.

Но да започна своите разкази за онова, което съм преживял, и за онова, което не съм.

Съгласни ли сте?

Добре, ще започна от края.

Не!

Ще почна оттам, откъдето обикновено се започва — значи, от началото.

Днес не трябва нито да уча, нито да пиша съчинение... затова си отивам до следващия разказ.

Дотогава чакам да ми пишете дали между вас има някой, с когото да си приличаме.

Хайде довиждане и бъдете... като мене.

МАСТИЛОТО

Аз съм мастило.

Имам синя кръв.

А мога да имам червена, зелена, шоколадова...

От това нямам никаква полза.

Всички знаят, че служа за писане.

Но на другаря Рамче не съм му нужно за нищо, абсолютно за нищо.

Щях да забравя: понякога той взема мастилницата, разглежда ме, като че ли за пръв път ме вижда. Чуди се. Много се чуди. Като че ли не съм обикновено мастило!

И пак ме оставя на масата.

Излиза навън и кой знае кога пак ще си спомни за мене.

А аз се ядосвам, слабея, кръвта ми бледнее. И понякога мисля да избягам далече, много далече. Да ида при някого, на когото съм нужно.

Или пак да се разбунтувам?

Още не зная какво е най-умно да направя. Ще помисля няколко дни и ще видя какво решение да взема.

А вярвайте ми: това, което реша, сигурно ще го изпълня.

БОЛНАТА ТЕТРАДКА

Аз съм една болна тетрадка.

Боледувам, защото в мен пише другарят Рамче.

Точно заради него често ходя при лекари. Дадат ми лекарства — оздравея.

Но... няма полза от това. Защото Рамче ще ме вземе отново, ще ме захвърли, ще ме смачка, а аз какво мога да направя?

— Хайде, тетрадке — викам си, — хайде пак при лекаря.

И така всеки ден.

Казвам ви: тежък живот!

Лекарите почнаха да се съмняват, че се преструвам.

— Анемия — определиха. — Ще те оправи само силната храна.

Хм, силна храна!... Откъде? Рамче рядко пише. А на моето анемично тяло му е нужно мастило, молив...

Понякога Рамче драска по мен чудновати работи. Ето например какво написа преди няколко дни:

„Аз бях на една вълшебна планета.

Пристигам там и гледам: много деца носят лозунги. Чета и не мога да повярвам.

— *Предлагаме училищата да бъдат затворени девет месеца, а през останалите три месеца да се стягат за новата учебна година.*

— *Отличните ученици да се наказват с двойки, а повтарящите да получават шестици.*

— *Всички така да се трудим, че да бъдем най-лоши ученици.*

Прекрасно! Това е само за мен! Но не зная защо не останах там...“

Такива работи пише Рамче.

И сега ви питам: нима не съм за съжаление?

Аз плача. Плача.

Една обикновена тетрадка плаче като малко дете.

И защо? Кажете ми защо?

КАКВО ПРАВЯТ ДВОЙКИТЕ, КОГАТО НИЩО НЕ ПРАВЯТ

Веднъж попаднах между двойките.

Между двойките не само от целия свят, ами и от целия Балкански полуостров.

И веднага ми стана ясно: два пъти в годината те се събирали в големия черен дворец, който се намира ееееей там — далече, много далече.

Пристигат те в края на първото и второто полугодие.

И в голямата зала (която е само за съвещания) правят своята конференция.

Аз, Рамче, присъствувах там и ето какво чух.

— Драги двойки, — започна председателят. — Днес ни предстои тъжно сбогуване. Нашата най-стара двойка ни напуска. Няколко месеца тя лежа в бележника на ученика Иван Симеонов. Но той я поправи вече на тройка. Затова — да се простим с нея!

Двойките станаха и тридесет и три секунди мълчаха, а след това започнаха да плачат. Много сълзи проляха, сбогуваха се и си отидоха.

А после разбрах и други неща:

не всички двойки са от местен произход — имало двойки и от английски, френски, немски, руски...

(Но между местните и вносните нямало разлика. Всички са еднакви пред закона на двойките.)

А той гласи: докато са двойки, да идват на съвещания и да получават еднаква заплата.

В края на всяка учебна година в тяхното царство се урежда голям банкет. Тогава най-старите двойки получават грамоти.

Но дали ще дойде време, когато няма да има вече такива банкети?

Аз не знам.

А вие?

„ЧЕРВЕНАТА ШАПЧИЦА“ БЕЗ ЕДНА ГЛАВА

Там имаше много светлина и много сериозни хора.

Но ми се стори, че по лицата на всички бе изписано безпокойство.

— Ти сега не вярваш, че си тук — каза ми най-старият от тях. — Кълна се в своята бяла коса, че всичко туй не е сън. Нашето голямо царство е пълно с любов към децата. Макар да приличаме на хора, не сме хора.

— Аз съм „Косе Босе“!

— Аз съм „Бате Патилянчо“!

— А аз съм „Пионери и чавдарчета“!

Всички почнаха да говорят в един глас.

Аз стоях, стоях, но силното вълнение ме накара да седна, защото можеше да се случи да падна... в безсъзнание.

— Ние търсим спасение! Милост!

— Аз съм „Червената шапчица“. Прочетоха ме много деца. Прочетоха ме тогава, когато бях книга. Ала едно дете откъсна от тялото ми няколко страници. Откъсна моята първа глава и... сега нямам глава. Ела, Рамче, и виж какво е написано на последната ми страница.

Прочетох, мръщейки се:

„... Учителката по смятане много ме мрази. Не знам защо. И аз не я обичам, ала не ѝ казвам това, понеже ще ми сложи двойка. Ето защо на тая книга ѝ пиша двойка и така ще бъдем квит.“

А върху „Децата от Павловата улица“ бе надраскано:

„Книгата е хубава, но — много важно... Имам едно голямо желание: иска ми се да намеря някое вълшебно зърно и нищо да не уча, а всичко да зная...“

И други работи прочетох, ала не ми е удобно всичко да ви разкажа.

Погледнах около себе си.

— Рамче — казах си, — сега какво ще правиш?

Големият салон мълчаливо ме наблюдаваше.
Исках нещо да кажа, но... нищо не излезе.
Станах полека. Изпратиха ме погледите на книгите.
Вън бе нощ.
Гризях си ноктите и нещо си мислех.
Не ви казвам какво. Срамувам се.

ВЯТЪР В ТУБИ

Вчера имах прекрасно настроение. А когато човек се чувства така хубаво, тогава може да направи чудни неща.

Така беше с мен.

Първо, измих си дясната ръка, защото само тя трябваше да бъде чиста, а за лявата... има време, нали в една година има на триста шестдесет и пет места по един ден?

След това си облякох дрехите наопаки, за да не ме хващат уроки.

По пътя си не срещнах нито една черна котка, а то, трябва да си призная, бе добър знак.

Със своя самолет, който ми служи само за екскурзии в неделя, отидох направо в царството на негово величество вятъра.

Пристигнах там със закъснение от две секунди.

Веднага извадих две туби и в тях затворих вятъра:

в едната — топлия, в другата — студения.

И останах доволен.

Защо?

Вятърът е много лош и прави много лоши работи.

Първо — тича по улиците като палаво дете и не внимава дали с това не пречи на пешеходците.

Второ — открива работи, които не са за откриване:

например влиза в училищните стаи и там веднага всички узнават, че аз не съм си написал домашните упражнения.

Сетне разказва, че съм бил много немирн, казва още, че Едикойси бил по-лош от мен.

Може ли да се дърдорят такива неща?

Затова в моите туби затворих вятъра и топлия, и студения — и сега да видим кой ще говори лошо за мене, най-доброто дете на всички меридиани и полумеридиани.

Но ако някой все пак обича да има вятър, тогава аз ще му продам: един или два грама, а може и три...

ДЕН НА ИСТИНАТА

Аз, между другото, съм и голям реформатор.

Седнах и почнах да пиша:

Провъзгласявам 1 април за Ден на истината!

Досега на този ден всеки можеше да ти каже:

— Ей, паднала ти кърпичката!

Но аз ви казвам: това не е вярно.

Аз знам други неща. Ето:

Лазар Едикойси с ракета или метла вместо реактивен самолет ще отлети на планетата Перчик, защото отнякъде разбрал, че там няма учители и учение.

Виолета Едикояси ще ходи в подземното царство, да види дали и подземните хора носят найлонови чорапи.

А научих още:

Един заек, разбира се, с големи уши, с пушка убил един вълк и от кожата му си направил пергамент, на който записал песнички.

Един трабант с огромна скорост налетял на някакъв петтонен камион и го смазал като муха.

А Мирчо Свирчо каза, че това не е нищо. Той със самолет пътувал по вода и бил в Сахара. За малко щял да замръзне. А в Сибир се разсъблякъл по фланелка и му било горещо.

И тъй нататък, и тъй нататък.

Затова: аз, Рамче, предлагам 1 април да се провъзгласи за Ден на истината, а другите за... за...

Не, не!

Обратно!

Как? Обратно!

Първи април да бъде втори...

Обърках се.

Как беше? Не мога да се сетя.

Чакайте! Ще си спомня и ще ви кажа!

ПРИСТИГАНЕТО НА ЧУДНИТЕ БУКВИ

Хвърлих дрехите си на един стол. Казах си:

— Ей, Рамче, ти си най-умното дете в света!

Поех дълбоко въздух.

Косата ми бе хубава, а аз още по-хубав — това ми казваше огледалото.

Накрая си легнах.

Нощта бе черна като котка.

Уплашихте се, а?

Тогава ще напиша: нощта беше получерна като друга котка, тишината бе като в манастир.

— Не може така!...

— Докога така?

— Защо така!...

Някакви непознати същества почнаха да влизат през прозореца. Наредиха се около кревата ми и тогава с ужас разбрах, че това са всички главни букви от азбуката.

Буквата А ми каза с писклив глас:

— Ти ли си Рамче Мирният?

— Аааааааззззз — решително отговорих.

— Бунтуваме се против всички Рамчевци.

— Защо?

— П-с-с-т! Не ни прекъсвай!

Замълчах. А какво друго да направя? Хайде да го видя тоя юнак, който няма да се изплаши: в нощта да бъде сам с толкова главни букви.

— Чуй — казаха ми, — всеки си знае своето място. Поцаджиите са в пощите, футболистите са по стадионите, а ние — къде сме?

Един ученик ни поставя в края на изречението, друг — в средата. Някой никъде не ни пише.

Затова протестираме и искаме всички деца да научат къде да ни поставят.

В противен случай ще напуснем азбуката и нека има само малки букви.

Освен това ето ти и нашето предложение, разкажи го на всички деца.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ОТ ГЛАВНИТЕ БУКВИ НА АЗБУКАТА

Настояваме учениците да ни пишат, където ни е мястото!

Настояваме писателите, журналистите, учителите да пишат следните думи само с главни букви:

ТАТКОВИНА

МАЙКА,

БАЩА,

УЧЕНИЕ,

ЧЕСТНОСТ,

ДРУГАРСТВО

... и тъй нататък.

Има някои други думи, които трябва да се пишат само с главни букви.

Цял месец за обсъждане на нашето предложение.

Главните букви излязоха през прозореца и се изгубиха в мрака.

А мене ме оставиха.

Не ми бе нито да спя, нито да не спя.

ЕДНА, ДВЕ ИЛИ ТРИ ДУМИ ОТ ВУЙЧОТО НА РАМЧЕ

Един път,
два пъти,
три пъти.

Рамче скочи върху рекичката, която беше широка три сантиметра и четири милиметра.

Изпъчи гърди и силно викна:

— Аз съм най-умното дете не само в света, но и на Балканския полуостров! Като мене никоя майка вече не може да роди!

И за малко не стана чудо:

мостът се изкриви и една млада баба, която в момента вървеше по него, щеше да заиграе в бърз ритъм,

един заек, храбър като неподготвен ученик, се стресна и се вкочани тъкмо в момента, когато ядеше висококачествени моркови, слоновете се уплашиха и в миг станаха бълхи.

Всичко живо се прибра по домовете си.

Само Рамче стоеше с високо вдигната глава и се смееше.

Тогава:

вятърът нещо пошепна на тревата,

тревата — на росната земя,

земята — на камъчетата,

а те — на рекичката.

Рекичката спря, размисли и се забърза.

Сега не беше широка три сантиметра и четири милиметра, но имаше три сантиметра и пет милиметра.

Рекичката каза на улицата, улицата — на кучето.

И:

новината пристигна при мен.

Грабнах балтона и изтичах. Искях да се запозная с този Рамче Мирният.

Желаех да напиша нещо за него.

Достатъчно съм писал за добри деца, чакай да напиша и за по-добри. Тичах, тичах...

Слънцето с топла ръка галеше лицето ми.

И пристигнах до рекичката.

Но — нищо! Няма никого! Няма Рамче!

Може би той въобще не е бил тук?

Може би въобще такава дете няма?

Избърсах потното си чело.

Около мен: спокойствие и тишина.

Заекът дояждаше моркова,

слоновете отново си бяха слонове,

рекичката пак си имаше три сантиметра и четири милиметра...

Като че ли нищо не беше се случило.

Не знам: може би бях излъган?

Може би Рамче някъде е отлетял?

Или пък...

Ако някой от вас успее да го намери, обадете ми.

ДА СЕ ЗАПОЗНАЕМ

Преди пет години бях на седем.

Нима може?

Как така?

Много просто.

До ден-днешен аз не знам:

има ли ме,

няма ли ме.

Моят баща е писател.

Той ме измисли преди седем години. След това цели две умуваше: пишеше, триеше, зачеркваше и накрая ме описа в малка книга.

Сега ясно ли ви е: баща ми ме изнамери преди седем, а излязох наяве преди пет. Затова казвам, че преди пет бях на седем години.

Тогаво писателят ме накара сам да се представя на читателите:

„Моля, да се запознаем.

Казвам се Рамче...“

(Откъде ми намери това име — не знам. Писателите са като кръстниците — все съчиняват някакви съвсем такива имена. Но да продължа тогавашния си разказ:)

Наистина съм много мирен.

Щом се върна от училище, хвърлям чантата в някой ъгъл на стаята и изхвърквам навън.

Там:

дърпам момичетата за плитките,

чупя крушките по електрическите стълбове,

опъвам котките за опашките.

Или препречвам крак на големите камиони...

Минавам по улицата, когато светофарът свети червено, и си казвам:

— Рамче, ти си най-умното дете не само в света, но и на целия Балкански полуостров.

Признавам си: отличен, ученик съм — имам десет двойки и една тройка.

Сресвам косата си понякога нагоре, понякога надолу и това го върша по два пъти в годината.

Къпя се на всеки двадесет и девети февруари.

Ето какъв съм бил някога.

Истински юнак.

И още други неща написа писателят. А днес, когато чета разказите за моя милост, усмихвам се тъжно, но и весело в същото време.

Тъжно: защото виждам какъв съм бил някога.

Весело: защото сега съм едно още по-славно дете.

Сега знам много нови неща:

Знам:

къде живее Слънцето.

Знам:

за Рибата с очила и нейните земни приключения.

Знам:

за таралежа без бодли.

Знам:

как съм взел да важнича — всичко знам и много неща мога да направя.

Мога да направя:

свръхзвуков самолет от обикновена хартия. Той е толкова бърз, че понякога си забравя звука и лети безшумно.

Мога да направя:

свръхзвуков кораб от цветен станиол. Той само докосва водата и ненадейно се намира на другия бряг.

Казвам ви, наистина съм славно момче.

Сега например в сравнение с по-рано, когато се връщам от училище, не хвърлям чантата в **НЯКОЙ ЪГЪЛ НА СТАЯТА, НО Я МЯТАМ ТОЧНО В ОПРЕДЕЛЕН ЪГЪЛ.**

ВЕДНАГА не изхвърквам на улицата, **НО ВЕДНАГА СЯДАМ И ЗАПОЧВАМ ДА УНИЩОЖАВАМ** толкова много ястия, че не е за приказване. Не е да се превъзнасям, но на един обикновен обяд изяждам:

варел супа,

шестнадесет печени пилета,
десет метра кренвирши,
а за десерт се задоволявам с три-четири шоколадови торти. Дали са три или четири, със сигурност не мога да кажа, но когато имам апетит, май са четири.

Баща ми, писателят, е много строг и често ме пита:

— Научи ли си уроците?

— Да, всичко си знам.

Друг път ме умолява:

— Учи бре, Рамче, учи.

— Знам си.

— Учи.

— Знам си.

А в края на срока — Рамче с двойки. Не се притеснявам. И така не знам дали съм наистина измислена личност, или съществувам, а освен това има толкова много време — едни двойки ли ще ми развалят настроението?

Всъщност не само бащите, но и учителите са малко странни хора.

Какво казах на другарката по МАТ
за моето рождение...

Вчера дойде нова другарка по МАТ.

(На математиката така ѝ казвам, съкратено.)

Искала да се запознаем. И веднага започна с мен:

— Как се казваш?

— Казвам се, както се казвам.

— Ами къде си роден?

— На Слънцето.

Класът се смееше. Другарката се чудеше.

— Как така на Слънцето?

— Така, на Слънцето... Нали някой е роден в болница, друг в Сливница, Рамче пък е роден на Слънцето.

— Е, добре — казва новата другарка по МАТ. Тя малко се замисли и предпазливо ме запита: — В такъв случай ти сигурно знаеш къде живее Слънцето?

Намигнах на класа. Исках да им кажа: виждате ли какъв юначага съм — спасих ви от изпитване. Ще ме почерпите ли с един казан

сладолед? Класът също ми намигваше. Съгласен е, значи. Покашлях веднъж, после още веднъж и започнах важно-важно:

— Слънцето...

Огледах класа. Всички мълчаха. Ще слушат — няма как, иначе ще има изпитване, а това полезно ли ще бъде за тях, а?

— За Слънцето, нали?

Учителката кимна.

— За Слънцето, значи... Слънцето...

Отново покашлях.

Всъщност наистина, къде живее Слънцето? Слънцето всъщност живее навсякъде: в планините, в училищата, по ливадите, по домовете. Сигурно вече възразявате:

— Това не е Слънцето, това са лъчите му.

Имате право. Но вчера или завчера, или пък онзи ден... А може би преди една седмица — наистина не мога да се сетя, но хубаво си спомням, че учейки урок по МАТ, се изпотяхах. Решението не излизаше и не излизаше, и отново не излизаше. Много се нервирах. Сложих един голям X на цялата страница. Исках да кажа на този X да си гледа работата и да върви по дяволите.

ПОЯВЯВАНЕТО НА ГОСПОДИН X И НЕГОВОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

И точно когато му определих да върви кой знае накъде, същият този господин X страшно много се разсърди и закрещя. И напусна тетрадката, и застана на вратата, през която мислех да напусна стаята, за да избягам от неговата неприятна физиономия.

— Ако продължаваш да ме мъчиш, ще ти строша главата.

— Ще ми я строшиш друг път. Та моята глава е по-твърда от не знам какво си.

— Твърда не твърда, ще ти я строша, защото ме изтормози. Цял месец работиш с мен и все още не си решил нито една задача.

— Не мога — викнах.

— Учи — крещеше.

— Знам си.

— Нищо не знаеш.

— Всичко си знам.

— Не ме ядосвай, защото...

— Добре. Но щом си по-умен, кажи ми какво да направя?

Господин X умуваше, но не се махаше от вратата. Мисли малко, мисли много и накрая тържествено проговори:

— Потърси помощ от Слънцето. То ако не може да ти помогне, никой не ще може, защото Слънцето всичко вижда, всичко знае.

Допадна ми това предложение.

„Трябва да потърся Слънцето.“

ВЪПРОСИ ПРЕДИ ТРЪГВАНЕТО

Вълнувах ли се? Не знам. Разбрахте вече, че аз самият не знам дали ме има, или ме няма. Може ли тогава едно дете, което не знае дали съществува, или не — да се вълнува?

Готвех се да тръгна към Слънцето. Надявах се, то ще разреши моя проблем с нахалния господин Х. Но преди да потегля, разговарях с Обратния човек. Ние живеем с него в една стая, но за съществуването му баща ми нищо не подозира. Зададохме си малки въпросителни, удивителни и въпросително-удивителни.

Първо го попитах:

— НАИСТИНА, КЪДЕ Е ДОМЪТ НА СЛЪНЦЕТО?

Отговори ми:

— Знам не.

Въпрос:

— КОЙ МОЖЕ ДА ЗНАЕ?

Отговор:

— Знам не.

Въпрос:

— ТОГАВА КАК ЩЕ ГО ОТКРИЯ?

Отговор:

— Ясно е ми не.

Въпрос:

— КОЙ ЛИ МОЖЕ ДА ЗНАЕ, КОЙ ЛИ?

Отговор:

— Възрастните животни, може би да, може би не...

„Може би, може би“ — казвах си. — „Може би, може би“ — повтарях си.

Дълго размишлявах. И Обратния човек умуваше. Обръщаха се дните на календара. Веднъж, когато баща ми беше някъде по работа, измъкнах се от дома и

ТРЪГНАХ

КЪМ

ΓΟΡΑΤΑ.

КАК ТАРАЛЕЖЪТ ОСТАНА БЕЗ БОДЛИ И КАК МУ УШИХА НОВ КОСТЮМ

Гората, както и всяка гора през нощта, бе в черно мастило. Дърветата мълчаха, примирени с мисълта, че винаги ще бъдат в гората, а не някъде другаде. Самотните дървета, има и такива, сънуваха, че някой ден ще бъдат в дъбравата. Сигурно затова шумяха.

Били ли сте някога в пустинна гора?

Идете, трябва да я видите, нали сте като мен?

И пристигнах в първия лес.

Какво видях?

Тъмнина.

След първата открои се втора, след втората сблъсках се с трета тъмнина.

Значи:

когато се намерих в третата гора, горските животни бяха сънни. Разбира се, че никой не знае къде живее сънят.

Както и да е, но в третата гора по едно време обитателите й тръгнаха към спалните.

Единствено таралежът не отиде да зажуми.

Наблюдавахме се няколко мига.

Той очакваше пръв да започна разговора, аз се надявах, че той ще се претраши.

И може би цяла нощ щяхме да се пулим, ако не бях едно умно и съобразително дете:

— Извинявай, приятелю.

— Разбира се, че знам...

— Какво?

— Всичко.

Млъкнах. Повторно го попитах дали наистина най-всичко знае. Той се закле в бодлите си.

— Кажи ми къде живее Слънцето.

— Момент.

Този момент ми се стори като че ли беше сътворен от много моменти. Таралежът се скри в тъмното. Завърна се облечен в розова нощница и беше без бодли.

— Не се учудвай... Най-много знам, когато съм по нощница и без бодли. Та тебе, значи, те интересува къде живее Слънцето? Виждаш ли оная звезда? Ще се насочиш към нея. Ще вървиш... Ще си починеш... Пак ще продължиш и ще се намериш на кръстопът. Няма да тръгнеш нито вляво, нито вдясно. Когато мръкне, ще възпреш под черния дъб и ще чакаш. Малко ли ще чакаш, много ли ще чакаш — не знам, но ще кротуваш.

— Разбрано, но не разбирам...

— Много си любопитен. Аз съм мъдър, защото съм единственият таралеж без бодли. Това се случи преди много години. Прибрах се. Майка ми ме попита:

— Ежко, ти къпал ли си се?

— Никога.

— Веднага в банята.

Хубаво нещо било къпането. Но когато излязох от водата, костюмът от бодли бе изчезнал.

Майка ми се побърка. Плачех. После баща ми тайно ми уши нов, ала аз си търсех своя.

Веднъж имаше горско тържество.

По едно време ми дадох думата за поздрав от името на таралежовия род. А насам, а натам — дума не можех да продумам. Някои се смееха, други не ме слушаха. Обидих се. И си помислих:

„Ще видите на другия бал.“

На пролетното тържество се появих без бодли.

— Кой е този?

— Наистина, кой е?

Чух как и Лъвът попита за моя милост, но придворните не можаха да му пояснят. Аз надменно се разхождах. Не поглеждах към никого. Пих от хладните напитки.

Към полунощ Лъвът рече:

— Добре дошли на празника на Пролетта... Всички добре дошли. Особена чест е за мен да ви представя нашия гост от деветата гора.

Тръгнах към Лъва. Нежно ме попита:

— Много се радвам... С какво мога да ви бъда полезен?

Тогава с ужас погледнах неговата лапа, която бе облечена в моя откраднат костюм.

Помолих го да ми подари дрехите на таралежа.

Лъвът се смути. Един от съветниците му подшушна, че ще му намери друг.

Подари ми костюма с царски жест и аз се осмелих:

— Мога ли да ви попитам за какво ви служеше?

— Всичко питай, само това не — рече царят.

Дълбоко се поклоних и напуснах тържеството.

В къщи веднага се преоблякох и сега си имам два костюма.

И оттогава вече не се къпя.

Но от тези приключения придобих необикновени способности. Когато съм по нощница и без бодли — всичко знам. Не мога да проумея защо е така — но е така. Сега, моля ти се, тръгвай и не забравяй черния дъб...

— Момент. Щом всичко знаеш, когато си без бодли, сигурно можеш да си отговориш защо лапата на Лъва е била облечена в таралежов костюм.

— Ей, вярно.

Таралежът легна на гръб. Дълго време шепнешком си говореше.

— Знаем — изправи се, — ясно ми е. Как досега не съм се сетил? На тържеството Лъвът с всички любезно се поздравяваше с бодливата си лапа. И много се учудих: всички се усмихваха, макар че бодлите им се забиваха в лапите. Единствено заекът охна и заплака. След малко, когато поднасяха ястията, заекът не беше вече заек, а бе задушен заек. А Лъвът беше много доволен и с повишено настроение. Той мислеше, че бодлите му доставят радост на поданиците. И затова те се усмихваха...

Е, хайде, лека нощ.

Таралежът бавно тръгна.

В непрогледната тъмнина си мислех за пътеката към Слънцето...

ОБЛАЧНАТА ПЛАТНОХОДКА

Стори ми се, че планината мигом отстъпи.

И продължаваше да се отдръпва с насълзени очи и мокри сиви коси.

Много облаци в бели чували пълзяха по дърветата и се разплакваха като сирачета.

Изправих се на малката площадка на стръмната скала.

Как да догоня другата планина, другата гора?

Там се чуваха гласове на пеещи брадви.

Може би дърварите знаят пътя към Слънцето?

Отрязях кора от най-близкото дърво. Отрязях и няколко парчета от облаци. Направих четири колелета. От кората сътворих корито и кормило.

Построих облачна платноходка с дървено кормило.

Качих се и заплувах между дърветата и облаци. Те ме поздравяваха, като снемаха шапки.

Червен див крин кацна на облачната платноходка.

Ръкувахме се. Усмигнахме се: кринът с детска усмивка, аз — с усмивка на цвете.

Ала платноходката изведнъж пропадна. С крина се хванахме за ръце.

Попаднахме в безвъздушен простор.

Кринът отвори чадърче. Валеше дъжд.

Над един облак се извисяваше зелена глава на бор. Той разтърси коси и ни поздрави — двамата храбри облакоплувци.

Плавно се спуснахме на другата планина.

Дивият крин завърза платноходката до едно дърво.

Тръгнах към дърварите.

Кринът постла червеното си халище.

Но дърварите вече си бяха отишли...

БАЩАТА НА ВСИЧКИ СЪНИЩА

Бащата на всички сънища затвори прозореца от мъгла и набра номер:

— Може ли да ми кажете колко е часът? — И сложи крак върху крак.

— Часът е три минути без две — чу се глас от безцветната слушалка.

— Значи, не е още време...

— Разбира се...

— Тогава какво да правя, докато дойде времето?

— Препоръчваме ви: очаквайте времето да дойде.

Но на бащата много му се дремеше. Внимателно отключи вратата. Там спяха деца в бели роклички. Те се събудиха, а баща им нежно каза:

— Уморен съм, затова ви събуждам по-рано.

Малките сънища бързо-бързо се разсъниха. И се намериха навън.

Децата станаха невидими. И тръгнаха.

Първият сън се прозина

и:

един трамвай заспа,

някакъв камион се бутна в нозете на един тролей,

който прескочи друг един трамвай,

който пък се блъсна в един друг автомобил.

Но, разбира се, всичките тези блъсканици си ставаха по разписание, иначе на другия ден как трамваите, тролейте и автобусите биха могли да извозват гражданите.

После първият сън покани един самолет да се повози в метрото, на което пък поръча да се разходи с хеликоптер.

Цяла нощ първото дете, първият сън, искам да кажа, се забавляваше, а през това време вторият сън надничаше в една стая, от която се чуваше:

— Не искам.

Вторият сън влезе през прозореца и видя дете в пижама:

— Не искам.

Около него стояха: три баби, един дядо, една майка, един татко и всички го молеха:

— Моля ти се.

— Не искам. Не искам.

Първата баба падна на колене. Втората се прекръсти. Третата държеше хапчета. Дядото дремеше. Майката плачеше. Бащата не знаеше какво да прави.

— Не искам — крещеше детето.

Сънят седна на кревата. На устата на детето сложи невидим цип. Преди това му пъкна и хапчетата.

Детето замлъкна. Сънят пусна сънни лъчи. Намери сънна музика. Отвори книга със заспали приказки.

— Голям инат, тууу — каза дядото.

— На баща си прилича — рече майката.

— На майка си — каза бащата.

— На тебе.

— На тебе.

— Ами — каза бабата, — метнал се е на двама ви.

— Не — каза втората, — на майка си е.

— На баща си — ядоса се третата.

Сънят и на тях сложи по един цип и край:

настъпи сънен мир.

Третият сън нямаше работа. Чакаше да съмне. Тогава той обикновено тръгва подир работниците от нощните смени.

Разхождайки се из празните улици, той гледаше във витрините, където играчките сънуваха, а рошовите бонбони спяха.

Изведнъж сънят чу стъпки.

Един човек тичаше като налудничав. Обръщаше се и с още по-бързи и по-големи крачки бягаше ли, бягаше.

След малко се появиха трима преследвачи:

— Дръжте крадеца.

Тримата тичаха подир беглеца.

Но не искаш ли, зад тях се зададоха още двама:

— Дръжте крадците.

Сънят се учуди. Нямаше работа, но защо пък да не помогне на нощните тичачи?

Първо, успя първия,
второ, успя вторите
и трето, успя третите.

След това сънят повика нощния пазач, за да утвърди кой е истинският крадец.

Но така се случи, че и четвъртият сън безделничеше. Той се грижи за нощните машинисти. Затова неговият работен ден започва, когато машинистите се прибират.

И ето:
зората размаха тихи бели чаршафи...
Първият и вторият сън се прибраха у дома.
Трамваите тръгнаха.
И тролеите се събудиха.
И автобусите.
А първият и вторият сън заспаха.
И сънищата спят.

Третият влезе при работниците от нощните смени и те се унесоха.

Машинистите сънуваха нови пътувания, докато четвъртият сън ги хладеше с ветрило.

Събуди се и бащата на всички сънища.
Обади се по телефона:
— Моля ви се, колко е часът?
— Четири без три — отговори безцветната слушалка.
— Значи, не е време?
— Когато дойде времето, ще бъде време.

И от слушалката се разля тиха музика...

Наблюдавах всичко това и реших, че не трябва да питам къде живее Слънцето.

Може ли да повярваш на един сън, макар той да е и баща на всички сънища?

ЗЕМНИТЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ НА РИБАТА С ОЧИЛА

Какво се намери в джоба ми?

Тъмна тъмнина. И много тих глас:

— Момче, ти ли си Рамче?

Уплашено се озърнах:

— Аз съм.

— И си тръгнал към Слънцето, нали?

— Да.

— Моля ти се, помогни ми? — Тихият глас бе по-разтревожен от моя.

— Нищо не виждам. Кой ми говори?

— Помогни ми. Скрий ме. После всичко ще ти обясня — молеше треперещият глас.

— Къде да те скрия?

— Не знам... В джоба, в джоба! — Гласът съвсем онемя.

— Влизай?

Почувствувах как някакво същество се мушна в джоба ми и там се притаи.

Наблизо до мен разпознах тичащи крачки. Не мина много време и дойдоха двама задъхани. Единият бе с батерия, другия държеше тавичка.

— Къде се скри?

— Накъде отиде?

— Видя ли я?

— Не мина ли оттук?

— Нали това е петата гора?

Освети ме батерията. Въпросите спряха, когато рекох:

— Чакайте бре, хора. По-спокойно. Нищо не разбирам.

— Видя ли я? — попитаха същевременно.

— Кого?

— Рибата, рибата — отново запяха в дует.

— Каква риба ви се привижда?

— Нищо не ни се присънва. Видяхме я. Рибата видяхме.

— Как може: риба на сухо?

— И ние това се питахме, но рибата беше пред нас и разговаряхме. И тя търсеше съвети — каза човекът с тавичката.

— Риба... Съвети...

— Точно така — рече батерията, — изпращал я морският цар. Казал ѝ, че на земята животът бил по-красив, отколкото в морето. Тя се интересуваше дали земните жители могат да приемат морските обитатели. И докато умувах какво да направя, защото бях умрял от страх, моят приятел бе приготвил тавата. Но рибата забеляза и изскочи през прозореца. Напразно тичахме след нея.

— Ех, каква риба беше — вайкаше се този с тавата.

— Да си призная и аз съм гладен — рекох, — но никаква риба не съм виждал. И всичкото това ми се струва, че е измислена приказка.

— Не е!

— Истина е! — рече батерията.

— Истина е! — потвърди тавата.

— Бях си в стаята — продължи човекът с батерията, — решавах кръстословица, когато се появи рибата с чадър и с очила. Покашля се и свали очилата си: „Идвам по поръчение на морския цар... Разбрах, че вие сте добри хора, и рекох да ви попитам дали знаете къде се намира петата гора.“

— Каква гора? — попитах я, треперейки от студ.

— Петата.

— Сигурно е след четвъртата.

— Как мислите: ще се съгласят ли хората да приемат морските жители?

— Как да ви кажа... — започнах, без да зная какво да ѝ отговоря.

— Добре, добре. Значи, казвате, че петата гора е зад четвъртата?

И докато така разговаряхме, и докато моят приятел, облизвайки се, приготвяше тавата, Рибата сякаш почувствува нещо нередно, отвори чадъра и като парашутист изхвъркна през прозореца.

— Ех, каква вечеря щеше да стане! — оплакваше се човекът с тавата.

— Ех! Ех! — пъшкаташе батерията.

— Ех! — казах аз.

Повъртяха се, още малко се повъртяха. Душеха по тревата. Осветяваха заспалите дървета. Не откриха никаква следа.

Пожелаха ми добър път и оплаквайки своята зла съдба, си отидоха.

Почаках още малко за всеки случай и когато се уверих, че наистина си бяха отишли, ударих се по джоба.

Рибата изскочи.

— Благодаря ти! Благодаря ти!

В същност тя ми благодари три хиляди пъти, ако не бяха и повече.

После ми разказа за своите земни приключения и как ме е намерила точно в петата гора, където наистина бях.

СПАСЕНИЯТ СПАСИТЕЛ

След многодневно и многонощно пътуване, намерих се на брега. Първият, когото срещнах, беше спасител от морския плаж.

Аз съм възпитана и културна риба. Затова дълбоко се поклоних:

— Добър ден или добър вечер — не знам. Прощавайте, все още не съм свикнала със земните порядки, затова не знам дали е ден, или вечер, и точно затова...

Спасителят, както си стоеше и както ме гледаше втренчено, взе лека-полека да побелява и... припадна.

Какво му стана — не знам, но някак си трябваше да му помогна. Първо с изкуствено дишане. После му ударих няколко шамара.

Разбрах, че е здрач. На брега нямаше никой, който да ми помогне. Продължих с изкуственото дишане и с шамарите.

По едно време той се осъзна, безмълвен и уплашен. Приличаше на риба, която не знае да говори.

Вярно е: хората мислят, че рибите са неми. Но отпреди една година у нас се откриха училища по човешки език.

Вече много риби говорят и в това няма нищо чудно.

Но както и да е.

— Сънувам ли? — тихо рече спасителят.

— Как ще сънувате? Нали сте на плаж и говорите с мен — пратеника на морския цар. Малко ви прилоша. Може би получихте слънчев удар.

Той се надигна, но когато още веднъж ме погледна, тупна на пясъка.

— Нещо се случва с мен. Привиждат ми се странни неща.

— Нищо ви няма, съвсем нищо ви няма! — И за да го уверя, че наистина нищо необикновено не се е случило, продължих: — Виждате ли ме?

Бавно вдигна ръка, потри очи:

— Да, виждам, виждам.

— Наистина ли?

— Да.

— Какво — да? Да, че виждате, или да, че не виждате?

Спасителят изпъшка.

Смрачи се. Слънцето ходеше на плаж. Прелетяха чайки. Те дори не ме забелязаха. Може би защото бях до спасителя, или пък затова, че никога не бяха виждали риба на сухо.

Както и да е.

Спасителят още веднъж ме погледна с мътен поглед:

— Кой си ти?

— Представител на морския цар. Той ме изпрати да попитам дали хората...

— Ти риба ли си?

— Да, и в това няма нищо чудно. Потомък съм на австралийската...

Спасителят скочи и побягна като подгонен от рой оси. След малко вече не се виждаше. Умислена под плажния чадър, аз се попитах:

„Аз ли бях спасител, той ли бе?“

Слънцето все още се къпеше. Брегът бе самотен. Бях тъжна.

ТРЕНИРОВКАТА НА ДЕТЕТО, КОЕТО...

Толкова много дъжд се лееше, че дори и самият дъжд недоумяваше откъде беше намерил толкова капки.

Скитах по улиците. Всички бяха с чадъри и очи, които гледаха надолу. В същност улиците бяха чадърени.

Но както и да е.

Под една стряха стоеше дете без чадър, свило глава между рамената.

— Здравей, юнак!

То дори не ме погледна.

— Казвам добър ден, добър дъждовен ден!

Момчето малко нацупи устни.

— Ти не знаеш ли да говориш?

— Не!

— Е, най-сетне продума...

— Не!

— Добре — не. Но ще ми помогнеш ли? Аз съм пратеничка на морския цар. Иначе потеклото ми е от австралийската риба...

— П-с-с-с-т!

Недоумявах.

— Край! — каза детето. — Здравей. Аз съм Асен. Имах тренировка. Всеки ден по един час се уча на мълчание. Всички ме упрекуват: — Много говориш!

В часовете:

— Престани да говориш!

На улицата:

— Ама че бърливо дете!

Затова сега по няколко часа мълча като риба. Учителката ми задава въпрос, аз си трая.

— Няма ли да отговаряш?

Мълча.

— Онемя ли?

Мълча.

— Ще ти пиша двойка!

Мълча.

„Ха да видим — казвам си — кой е по инат!“

Но това не са твои работи. Хайде, слушам те, каква помощ търсиш?

— Аз съм риба.

— Виждам. И?

— Пратеничка съм на морския цар. Иначе потеклото ми е от австралийската риба дипноа, която някога е живяла и на сухо, и във вода.

— Досега нищо интересно — равнодушно каза Асен.

— Изпраща ме морският цар да узная дали земните жители ще ни приемат, и въобще да видя...

— Само това ли е?

— Това е.

— Да тръгваме?

Дъждът полека намаляваше и след време спря. Чадърите изчезнаха. Небето изсипа няколко кошници жълти конфети. Те се оглеждаха в локвите вода. Детето подскачаше. След него и аз.

ПРИ ВЪЛШЕБНИКА И КАКВО ЗНАЕ ЕДНО ОБИКНОВЕНО ЖЪЛТО КАНАРЧЕ

Минавахме край рибен ресторант. За малко щеше да се случи нещастие.

На вратата стоеше готвач с бяла престилка и сякаш дремеше.

Но точно когато наближихме, той ме сграбчи. Стегна ме за врата, и очите ми побеляха.

— Пусни я веднага! — застрашително рече Асен.

Пръстите на готвача малко се поотслабиха.

— Не виждаш ли, че рибата е специална! Освен това тя изпълнява дипломатическа мисия.

— От два дни нищо не съм стотвил. Клиентите негодуват!

— Не ме интересува! — рече Асен. — Рибата е необикновена и ако продължаваш да я стягаш — може да се самоубие. Ти тогава ще отговаряш за нейната преждевременна смърт. И когато се надигнат нейните братя и сестри, и когато пристигнат в твоя ресторант, къде ще избягаш, а? Ясно ли ти е?

Готвачът ме пусна. Дойдох на себе си. Асен ме хвана подръка и сърдито промълви:

— Какви хора! Все за ядене мислят!

Детето започна да подскача. И аз след него.

Излязохме от града. Озовахме се в градина. Пееха птици. Слънчевите лъчи се спускаха и се катереха по жълти нишки. По пътеките имаше светло-тъмни квадрати. Пристигнахме до малка къщурка.

— Тук сме! — тържествено каза Асен.

Един бял петел подхвана чадъра ми. Над входа стоеше бухал. Не ни забеляза. Попаднахме в малка стая.

На едната стена, в голяма клетка, весело пееха канарчета. Най-жълтото между тях се обади:

— Добре дошли! Вълшебникът ви очаква!

С благородно движение взе две саби. Едната я хвърли на друго канарче. Танцуваха красив балет. Звънтяха сабите като разностранен капчук.

На края на танца двете канарчета дълбоко се поклониха и размахаха крилца.

На отсрещната стена се виждаше тъмно петно.

— Канарчетата са вълшебни — пошепна ми Асен.

— Заповядайте — подкани ни сърдечен глас. Вратата срещу нас се отвори.

Една котка ми подаде лапа за поздрав. В дъното на стаята седеше старец с бяла коса и черна брада. Едната стена излъчваше светлина, другата — тъмнина.

Движихме се на границата между двете.

Старецът ни покани да седнем. Две канарчета поднесоха сироп. Тържествено се отдалечиха. Едното, заставало в тъмнината, беше златисто, другото — спряло се в светлината — чернееше.

Не бях още отворила уста и Вълшебникът махна с ръка:

— Знаем, знаем... Но не мога да ти помогна.

Канарчетата смениха местата си. Светлината и тъмнината сториха същото.

— Много чудеса съм сътворил, но дали морските жители трябва да идват на земята — наистина не знам. Сега съм зает с други неща. Ето канарчетата, които играеха балет със саби, са моето последно творение. Ще ги подаря на децата. За всяко дете по едно канарче. Вижте! — Вълшебникът показа с ръка.

На светлата стена се появи черен квадрат. В него се виждаше дете и канарче. Канарчето пееше, детето слушаше. Така няколко минути. После черният квадрат изчезна. Нямахме го и канарчето, и детето.

— За тези няколко минути детето научи всичко!

— За училище ли? — Асен бе нетърпелив.

Вълшебникът се изсмя.

— За тези няколко мига детето научи цялата математика от съществуването ѝ до днес. За следващите минути друго канарче ще го научи всичко за физиката. И така... Само за един ден едно дете ще знае всичко, което човечеството знае досега.

— Та това е!...

— Та това е!...

— Представете си: дете на девет или десет години и... знае всичко. Ако живее седемдесет години, то ще може такива работи да открие, такива неща да постигне... А сега ме оставете. Уморен съм — рече Вълшебникът, стана, но като че ли се размисли.

Запали един косъм. Появи се още един вълшебник.

Вторият, който имаше бяла брада и черна коса, отговори:

— Съжалявам, но не мога... Но мога да я посъветвам: през петата гора тази нощ ще мине големият герой Рамче. Той е тръгнал към Слънцето. А Слънцето е най-големият вълшебник. Може би то ще помогне на рибата.

В тишината двамата вълшебници ми подадоха две камъчета.

— Ако ти потрябва нашата помощ, удари камъче в камъче.

Благодарих. Сбогувахме се. На изхода Вълшебникът подари едно канарче на Асен. Детето в миг изчезна. Обърнах се. И къщурката я нямаше.

Другото ти е известно.

Избягах от тези с батерията и тавичката. Видяха ми се добри хора, но както и да е.

Рибата въздъхна и се провикна:

— Рамче, приятелю!

И млъкна. Очите ѝ бяха насълзени.

Великодушно я потупах по рамото.

— Ще те взема! — тържествено ѝ обещах. — Заедно ще дирим пътя към Слънцето!

ПРЕДУПРЕДИТЕЛНАТА ТЕЛЕГРАМА

Тъкмо ме хвана сън и някой ми го отне.

— Вие ли сте Рамче? — попита ме млад, розов, красив делфин, който бе с цилиндър и велосипед.

„Докъде я докарахме, започнах и делфини да сънувам“ — помислих си, но за всеки случай отговорих:

— Аз съм! Аз съм Рамче!

— Имате телеграма! — рече младият, розов и красив делфин.

— Моля!

— Разпишете се. Ето тук — каза делфинът с цилиндър и се качи на велосипеда.

„Стига сънища“ — укорих се и... какво се оказа?

Нямаше го младия, розовия и красив делфин с цилиндър и велосипед,

но затова пък

наистина

ИМАШЕ ТЕЛЕГРАМА,

в която, както ви е известно, пишеше:

„ДО РАМЧЕ И РИБАТА С ОЧИЛА?

ТЪРСЕТЕ СИ ДРУГ ПЪТ ЗА СЛЪНЦЕТО.

ЗАБРАНЯВАМ ВИ ДА МИНАВАТЕ ПРЕЗ

МОЯТА СТРАНА В ПРОТИВЕН СЛУЧАИ НЕ ОТГОВАРЯМ ЗА ВАШИЯ ЖИВОТ!“

Подписът на подателя не се четеше, така и не разбрах за коя страна се отнасяше предупреждението.

Събудих Рибата. Нищо не можеше да измисли.

Накрая решихме:

връщане няма!

Щом сме тръгнали,

И ТО ЗА КЪДЕ,

връщане — в никакъв случай:

НЯМА И НЕ МОЖЕ ДА ИМА!

СЪНЯТ НА РИБАТА

Рибата настояваше да си отпочинем. Каза, че от земните приключения получила високо кръвно налягане.

Нямахме палатка, за да си направим сянка. Рибата отвори малкия чадър.

— Каква тишина!

— Тишина като тишина.

— Но без мехури.

— Защо се съгласяваш, когато няма мехури?

— Ама ти сърдиш ли се?

— Не — каза Рибата, — но ми е мъчно. Гледам водата в тази бара. Там живеят мои братя, сестри...

Рибата свали очилата си:

— А мехури няма...

Приближи се до гьола. Дълго стоя там. Може би съм задрямал, защото Рибата крещеше със сияещи очи:

— Ето го! Дойде! Ето го!

Наистина около главата ѝ обикаляше един истински мехур. Сапунен ли бе, какъв ли — не помня.

— Сега успокой ли се?

— Чрез този балон ще изпратя поздрави на своите роднини!

Спомних си, че рибите, когато се намират под водата, изпускат мехури. На Рибата и бе домъчняло и измисли малкия балон, който застана на носа ѝ. После литна и се намери на чадъра.

Изведнъж нещо се промени около нас. Спусна се черен облак. Вярно, имаше чадър, бара, но израснаха и дървета. Някой сякаш постави къщи. Хората спяха. Имаше и улици. И котки. И кучета. И кокошки, но те не се обаждяха.

Долетя отнякъде мехурът и започна да каца по покривите. Една по една се палеха електрическите крушки. Мехурът влезе в една къща и стопанинът му поднесе печена кокошка, която в миг бе изядена.

И отново литна. Градът се събуди. Хората започнаха да тичат.

Сблъскваха се с летящи риби. Красиви делфини удряха по гръмки барабани. Чуваха се гласове:

— Дойде!

— Пристигна!

— Виждате ли? — заканително казваше градската гледачка.

— Видяхме — отговаряше градът, целувайки ѝ ръка.

Рибите се хванаха на хоро. Една акула се люлееше на виенско колело.

— Казах ли ви, че ще пристигне!

— Каза ни!

— През това лято имаше ли сняг?

— Нямаше!

— Какво ви предсказах: през зимата ще има ли лято?

— Няма да има?

И най-дълбоко заспалите къщи се събудиха. И тръгнаха подир тълпата.

Мълчалив човек подаде на мехура черен костюм. Облече го. Сложи си бяла папионка.

Морските звезди се премятаха във въздуха. Мехурът вдигна ръка.

— Ще говори!

— Той ще говори!

— Тихо!

— Благодаря ви за поческите — рече и отново полетя. И тълпата го последва. Рибите изпреварваха старците, които искаха да догонят бабите.

— Сега ще ви предскажа! Сега!

Мехурът остана да виси във въздуха.

Тълпата се спотаи.

— Виждате ли морските животни? Виждате ли този вълшебен мехур? Те дойдоха, за да ни предупредят. През тази година времето ще полудее. През юли в морето ще се къпят едри снежинки. Декември ще се разхожда по бански костюм. Житото ще узрее през януари. Казвам ви...

Мехурът тръгна и хората отново го последваха. Никой вече не слушаше какво говори гледачката. Сапуненият мехур влизаше по домовете. Изяждаше най-вкусните ястия.

— Може би... — мехурът взе думата.

Тогава едно сънно дете дойде до него. Мехурът малко се отдалечи. Детето търсеше майка си. В един миг замахна с ръка.

Сапуненият мехур се спуска. Хората, сякаш хванати в кражба, не поглеждат един в друг, се разотидоха.

— Не! Не! Защо?

Стресна ме гласът на Рибата.

— Защо спуска моя балон, защо?

Наистина нямаше никакъв мехур. Нямаше хора. И град нямаше. И улици. И котки. И кучета. И морски животни.

Само Рибата плачеше.

— Какво защо? — сънен попитах.

— Нищо не разбираш, нищо... Бях в царството си... Ти размаха в съня си ръце и...

Отворих очи. Имаше чадър, горещо слънце и една бара. Рибата си миеше насълзените очила.

Но балон... наистина, никакъв балон нямаше.

НА КРАЯ НА СВЕТА

Повиках платноходката. Много ми се зарадва. От радост наду платната. Издаде писък, който събуди заспалите треви.

Обясних ѝ какво трябва да направи. Разбира се, че веднага се съгласи. Започна да се приготвя.

По това време Рибата си топеше нозете във въздуха.

Бяхме на края на света. Една крачка само, и кои знае къде и в какво щеше да пропаднам.

Рибата чукна камъче в камъче.

— Добър ден! Заповядайте! — рече духът на вълшебника.

— Ще трябва да духаш!

— С цялата си сила!

Качихме се на облачната платноходка.

Полетяхме. Силна струя въздух ни тласкаше напред. Духът на вълшебника наистина силно духаше и ние гледахме как земята се смалява.

— Добре ли се чувствувате? — попита платноходката.

Розови, жълти, червени и сини облаци ни правеха път. Свеждаха глави, поздравяваха ни. А ние, храбрите облакоплувци, летяхме между цветните коси на облациите.

НА СЛЪНЦЕТО

ПЪРВИТЕ КРАЧКИ И ПРОЛЕТНИТЕ ЧУВАЛИ

Посрещна ни златиста платноходка. Управляваше я слънчево дете. Поздрави ни като стари приятели. Множество деца ни махаха, усмихвайки се.

— Добре дошли!

— Добре дошли!

Със златна каляска се издигнахме във въздуха и се намерихме пред дворец със зелени врати и сини прозорци.

— Тук ще живеете!

В голямата градина шумоляха разноцветни фонтани. От зелените пръскаше зелена вода, от сините — синя. По жълтите дървета излитаха и кацаха птици със златисти опашки.

Дворецът приличаше на кораб. От прозорците се спускаха ленти.

— Слънцето сега е заето. Най-сърдечно ви приветствува. Щом намери малко време, ще ви приеме — говореше детето. Каква пленителна усмивка имаше! И какви красиви сини очи!

— Сигурно сте уморени след дългия път?

Рибата отиде да си почине. Преди да влезе в двореца, посрещнаха я обитатели със зелени коси.

Тръгнахме с детето на Слънцето.

— Добър ден — казваше то на минувачите, подарявайки им по една усмивка, която веднага се превръщаше в цвят. Не можах да разбера дали усмивката му бе цвете, или пък цветето беше усмивка.

Но изведнъж детето сякаш се обезпокои. Не изчезна усмивката му, но то бързо се затича.

Озовахме се на хоризонта.

Там се събираха облаци. Идваха с кораби, с лодки, с файтони, с влакове и кънки. Бяха разноцветни, но все повече потъмняваха. И си шепнеха, без да поглеждат към слънчевото дете. Заприличаха ми на хора, които, когато се поздравяват, не те гледат в очите, а виждат земята. Но може ли винаги да се гледа надолу?

И облаците вдигнаха очи.

Детето им се усмихна, нежно ги погледна и те лека-полека прибраха палатките си.

— Нима Слънцето се плаши от облаците?

— О, не!

— Тогава?

— Аз се страхувам за тях. Могат ли облаците със своите няколко дъждовни капки или снежинки да навредят на Слънцето? В никакъв случай? Тогава защо напразно трябва да се самоунищожават?

Пред нас се извисяваше висока ограда. Вътре много чували бяха подредени на площадки. Слънчовото дете дръпна сребърна дръжка. Чуvalите изхвъркнаха навън и започнаха да се отварят. Много слънчеви лъчи полетяха надолу.

— Сега на Земята ще настъпи пролетта! — гордо каза детето и ме хвана за ръка. Подскочихме. В голямата стая имаше много люлки. Люлеех се и на тавана, като на екран, виждах как в някаква друга стая и Рибата се люлее. Две момичета я разхлаждаха с големи ветрила.

ГОЛЕМИЯТ НЕБЕСЕН ДУШ

В наша чест пееше хор на славейчета.

Оркестрантите бяха с жълти папионки.

Рибата слушаше унесено.

Славейчетата пееха като деца.

Замаян от красивата музика, затворих очи:

„Ще ми повярва ли някой, че наистина съм бил на слънцето?“

И чух далечни подигравателни гласове:

„Никой! Никой!“

Натъжих се:

— Но защо сте несправедливи, когато наистина съм бил!

— Как може там да се живее, нали е слънце — пек!

— Не е вярно! Първо и първо, на слънцето не е горещо, защото, ако е така, самите слънчови жители няма да могат да живеят. Второ и второ, ако тук е горещо, как аз мога да живея?

Тихо се усмигнах. Музиката нахлу в душата ми. Чувствувах се като на плаж, когато лъчите ме галят, гледам към морето и мечтая.

— Добре, да се съгласим, че наистина си бил на слънцето, което, разбира се, въобще не е възможно — отново чух гласове, но... какво става там?

— Както ви е известно, на слънцето Слънцето нито изгрява, нито залязва. Само няколко минути няма слънце, иначе винаги си има... Може би ще се запитате: как може да се живее без вода, дъжд, сняг и облаци? В началото и аз се чудех. Но после се убедих, че всичко е възможно. Преди два дни детето на Слънцето ми рече:

— Рамче, искаш ли да се изкъпеш?

Съгласих се, макар че това не е кой знае какво удоволствие.

— Кой ден сме? — попита ме детето. — Така ли? Та днес е денят за колективна баня.

Качихме се на най-високата планина. Детето повдигна ръка. Една сянка се приближаваше. Когато дойде над нас, започна да се увеличава.

Не повярвах, както и вие не вярвате:
Нима слънцето може да бъде засенчено?
Но вярвате ли или не — така си беше.
Сянката бе един огромен душ.

Детето дръпна дръжката му и дъждовните капки тръгнаха. Както се досещате, те бяха разноцветни. Слънчовите жители подскачаха. Може би водата им се виждаше много гореща.

Половин ли, един час ли валеше цветен дъжд, а после детето пусна дръжката и дъждът спря, и веднага всичко изсъхна.

Появиха се бели престилки. Сресваха измитите глави на жителите.

Пак ли не ми вярвате?
Е! Ваша си работа!
Но вярвате или не — така си беше.
Концертът в наша чест завърши.

С Рибата дълго и силно ръкопляскахме. Отидохме да вземем автографи от изпълнителите.

Имам си в къщи цяла такава тетрадка със слънчеви подписи.

РАЗГОВОР С БАЩА МИ

Помолих за светкавичен разговор. Моят баща, писателят, може да се разтревожи. Вече толкова дни не съм му се обаждал.

— Ало, татко!

— Рамче, ти ли си? Палавник такъв! Къде си? Откъде се обаждаш? — Разбрах, че татко наистина е развълнуван.

— Аз съм на слънцето!

— Какво дърдориш?

— Нищо. Казвам ти, че се обаждам от слънцето.

Краткотрайна тишина.

— Нищо не разбирам! — Татко беше объркан.

— Ами нищо няма за разбиране. Чакам да ме приеме Слънцето и после с Рибата ще се върнем и всичко ще ти стане ясно.

— Слушай, я не се шегувай, защото...

— Ха! — Сега пък аз се разсърдих. — Когато ти казвам къде съм, трябва да ми вярваш! На децата винаги трябва да се вярва!

— Така си е, но...

— Няма но, няма не...

— Добре, добре, но какво има там?

— Как какво? Тук има слънце. Има и едно дете, което е със сини очи, синя блузка и най-очарователна усмивка.

— Вода има ли?

— Има, но е жълта и ѝ казват оранжадова вода. Зелената вода не е за пиене, а дъждовната е само за къпане.

— Сняг вали ли?

— Разбира се! Но не е бял и не е сняг. Това е хем сняг, хем не е. На земята няма такъв и затова не мога да ти обясня. Но ти обещавам: ще увия малко тукашен сняг в салфетка и ще ти донеса, за да го разучиш.

— Нищо не мога да разбера! Знаех, че си палавник, но дотолкова голям, никога не допусках. Слушай, Рамче, ти наистина ли си на Слънцето?

Засмях се:

— Ех, какви хора! Не вярват в най-обикновените истини!

— Когато се върнеш, въобще ако се завърнеш, донеси ми документ, че наистина си бил там. Иначе няма да ти повярвам.

— Разбрах. Нещо друго?

— Нищо. Аз съм добре.

— Е, хайде, дочуване и довиждане.

Много ми стана смешно. А щом нещо е смешно, трябва да се смееш. Това и правех.

И още един разговор, но този път с Морския цар.

— Ало! Да, чувам! Докладвай докъде стигна с твоята земна мисия — чу се дълбокият, плътен глас на Морския цар.

— Но аз съм на Слънцето!

— Така ли? Много, много поздрави на моя стар приятел. Той често ме посещава в морските дълбини. Добре. Но какво правиш там?

— Тук съм с едно храбро и умно дете. Казва се Рамче. Юнак е той. Чакаме да ни приеме Слънцето. Рамче по негови си въпроси, аз за нашите.

— Горе интересно ли е?

— Много. Вчера например много се учудих. Посетих слънчевото море.

— Не те разбрах...

— Казвам: бях в слънчевото море и останах стъписана.

— Какво се е случило?

— Ами... как да ви обясня...

Рибата пелтечеше. С поглед потърси помощ от мен, но не можах да ѝ помогна: все още не бях научил техния език.

— Защо млъкна? Разказвай! — викна владетелят на дълбините.

— И тук има море! Само че водата не е солена, но не е и сладка. И се запознах с делфини, акули, медузи, риби... Те по нищо не се различават от нас. Дори ми казаха, че ние сме техни двойници. Казаха ми, че на земята имало хора, които също така са двойници на слънчовите жители.

— Това е невъзможно!

— И аз така им отговорих, но те ни поканиха на гости.

— Интересно...

— Ако разрешите, и аз мога да ги поканя.

— Съгласен съм!

— Друго няма нищо ново...

— Много поздрави на Слънцето и на твоя приятел... Как се казваше?...

— Рамче.

— О! Та това не е ли същият, който възторжено дочака моите пратеници и ги заведе в тайния град?

— Същият е, същият!...

— Целуни го!

— Добре.

— Друго!

— Нищо.

— Действуй!

— Разбрано.

Рибата се умисли. Щом за нещо трябва да се мисли, значи трябва. Рибата това и правеше.

ОБЪРНАТ СЪН

Детето заспа по корем.

Нощта се обърна. Очите ѝ — звездите — изгряха в изворите.

Луната забрави своя път и се гмурна в реката.

Небето слезе на земята по невидими стълби.

Възглавничката на детето разбра какво се е случило и разпери криле. Патето, избродирано на нея, летеше с главата надолу.

И юрганът изхвъркна навън, но с чаршафа отгоре.

И играчките от стаята направиха същото.

Но сега не бяха играчки, с които децата си играят, а играчки, които си играят с децата.

Телевизорът, в който хората гледаха, започна да гледа в тях.

Учениците слагаха двойки на учителите.

Чиновете сядаха в скутовете на децата и ги драскаха като котета.

И още много и много подобни неща се случиха, докато детето сънуваше по корем.

ПРИКЛЮЧЕНИЯТА НА ЕДНА ГЛАДНА ПИСАЛКА

Тя беше обикновена писалка и се хранеше само с мастило. Все се оплакваше, че е гладна.

Нямаше ръце да яде сама и затова плачеше.

Сълзите ѝ течаха върху хубавия килим, но никой не ги забелязваше.

Дотегна и този живот и реши да избяга от Томето, да отиде сред хората.

Тихичко се мушна през вратата и се намери на улицата.

Минаваха големи автомобили. Тя се изплаши и взе да трепери. За пръв път беше сама на улицата. Бе свикнала да бъде в джоба на Томето, но той вече цял месец не се грижеше за нея и писалката умираше от глад.

Тя предпазливо се движеше между хората.

Влезе в една книжарница на самообслужване и се нареди между другите писалки. Вярваше, че някой ще я купи и ще я нахрани. Другите писалки сърдито я приеха. Началникът на писалките каза:

— Защо идваш при нас?

— Гладна съм.

— Защо?

— Защото не съм яла.

— А защо не си яла?

— Няма кой да ме нахрани.

— Кой трябваше да се грижи за теб?

— Едно дете, Томето. Сега като че ли има по-важни работи и ме забрави.

Писалките също се съвещаваха.

Началникът каза:

— Приемаме те, но няма да можем да ти дадем мастило.

Писалката беше отчаяна. Идеше ѝ да се самоубие.

Навън бе нощ, на писалката ѝ се спеше, а продавачките се готвеха да затворят магазина.

Писалката взе съдбоносно решение.

Когато до нея минаваше една продавачка, тя скочи в джоба и. Жената се прибра у дома си. Беше много уморена. Хвърли я на кревата и после я забрави.

На писалката отново ѝ се доплака, но и сълзи нямаше вече.

Продавачката си легна, заспа, а писалката стоеше будна и си мислеше. Не знаеше какво да направи.

Мисли, мисли и реши.

Полека се приближи до вратата и... отново бе на улицата.

Сега нямаше много автомобили и затова беше по-спокойна. Шляеше се по улиците, но страшно много я болеше коремът.

Гледаше във витрините, усещаше приятната миризма от ресторантите, преглъщаше, докато се появи онова здание, в което поиска да влезе. По коридорите тичаха хора. В една просторна зала имаше големи машини. Те нещо печатаха. Писалката си помисли: „Сигурно печатат вестници“.

Изведнъж се засмя весело, весело и силно. Очите ѝ се напълниха с роса. Плачеше, защото взе ново решение.

Качи се на една от машините и написа следното обявление:

Търси се собственикът на загубената писалка. Той е ученикът Томе. Аз съм гладна. Този, който ме намери, моля, да ми даде да ям. Ям само мастило. Нищо друго.

Загубената писалка

И пак се озова на улицата.

Легна и заспа до една висока къща.

Сутринта всички четяха вестници.

Очите на писалката радостно блестяха:

„Сигурно четат за мене!“

От радост се втурна по улицата.

Тогава я блъсна един пиян шофьор на голям камион. Писалката се счупи на малки късчета. Веднага пристигна „Бърза помощ“.

Лекарите, макар че извършиха много операции върху раздробеното й тяло, не можаха да я спасят.

А хората четяха за загубената писалка...

Само Томето не прочете обявлението.

Той не обичаше да чете вестник.

ИЗМИСЛЕНА ПРИКАЗКА

Има едно море.

Едно голямо море със солена вода.

Става сутрин много рано и се вълнува: гладно е. Неговата майка му дава три килограма вода без сол. Морето се успокоява и се унася в някаква много интересна книга.

Когато обръща страницата, на брега се удря вълна с бяла блузка.

След това трябва да се изкъпе. Става чисто и синьо, със сресана коса и желание за сън. Но това не е нощен сън. Затова морето нищо не сънува.

Закусва и си играе.

Хваща няколко вълни, затваря ги в чувал. Те искат да избягат — удрят се в стените. Блъскат се в пясъка. Нищо. Морето се смее. Весело подскача. Чайките бягат като ненадейно отворена ръка.

На обед изяжда два килограма и три тона морски звезди, няколко по няколко килограма пържена риба и пие много вода.

Додрямва му се.

Висят като паяк прегърнати сънят и морето.

Но едно дете хитрува: не иска да учи, не иска да спи, не иска да яде.

Морето бързо облича банския си костюм. И тича. Подир него бягат облаците, вълните. Вятърът му отваря път. Рибите се премятат над вълните. Мълнии влизат във водата, после излизат като гръмотевици и кацват на небето.

Детето, което не иска да учи, не иска да спи и не иска да яде, е уплашено. Бяга в къщи, ала морето му изпраца своите най-големи капки и те удрят по прозорците като по барабан.

Детето се покрива с чаршаф и се свива като таралеж.

Нищо не помага. Морето беснее. Детето се сеца: вечеря, готви се за сън, чете една приказка, ляга, слага ръка под бузата си.

Детският сън отваря прозореца.

Морето недоумява. Дотогава не е виждало такъв прекрасен детски сън. Морето веднага дава нареждане: вълните застават на пост. Мълниите отиват на почивка. Чайките покриват морето с криле. То си облича пижамата, слага ръка под бузата си и сънува.

Светулките играят обикновен нощен танц.

Луната се оглежда в очите на морето. Тя е като момиче. Колкото повече се оглежда, толкова повече се харесва.

Тъмнината мята вечерния си воал. Тишината пристъпва дебнешком. Надниква в стаята на детето. Сетне хваща детския сън за ръка и заедно тичат из непознати места.

Така е, докато започне новото утро.

ИСТИНСКА ПРИКАЗКА ЗА ЕДИН ЛЕТЕН СНЯГ

На плажа две деца се пръскат с вода.

Едното звънко се смее и изпраща дъга от капки към другото, което още по-звънко се смее.

Във въздуха се разминават две дъги. Слънцето милва мънистените водни капки.

— Не ми се играе вече — казва първото.

— Искаш ли да си играем на дворец? — предлага второто.

На плажа две деца строят дворец от пясък.

Слънцето наднича в тъмните коридори, но те са неприветливи. Една палава вълна иска да си отпочине в големия дворец. Децата я отблъскват с длани. Дворецът едрее. Извишава се над морското равнище. Морето се сърди. Дворецът, макар и от пясък ще му закрие хоризонта.

Морето повиква своите съветници.

Двете деца градят пясъчния дворец. В него има много коридори, стаи, големи врати и малки прозорчета.

Първото казва:

— Ще трябва да предвидим място за един голям салон. Там ще си играем с всички деца от плажа.

— И ще гледаме рисувани филми.

Морето каза:

— Не!

Една голяма вълна се изви във въздуха, но някой я повлече и тя не стигна до брега.

Морето разтвори ветрилото си.

Слънцето угасна. На небето имаше черна дупка.

После ветрилото изгони топлия въздух и той като балон полетя към простора. Планината настръхна и се облече в топла дреха.

Заваля сняг.

Първото дете възкликна:

— Летен сняг! Топъл сняг!

Другото каза:

— Дворецът ще бъде още по-красив!

Задуха леден вятър. Хората напуснаха плажа. На брега останаха двете деца и дворецът.

— Не ми се играе вече — каза второто.

— И на мен — каза първото. — Искаш ли да правим нещо друго?

— Книжни параходчета?

Децата се впуснаха в своята нова игра. Морето сви ветрилото си. Слънцето хвърли топлина.

На брега имаше хора, един дворец и две деца.

В простора лятото свиреше на електрическа китара.

ТАНЦ НА КОТКА И КАНАРЧЕ

1

Бояджията забърка боите. После се качи на стълбата.

Черната котка гледаше пред себе си. Изведнъж скокна. Една муха ѝ избяга. Котката се спусна подир нея, ала тя изхвъркна през прозореца.

Човекът с розови цветове разхубавяваше стената.

С ръце на кръста гледаше в нежните цветове.

Отвори вратата на балкона. В стаята се мушна топъл вятър. Котката няколко пъти се обърна около опашката си. Дойде до краката на стопанина си. Погали се.

Човекът гледаше към улицата. Трамваите приличаха на червени детски играчки.

Котката мързеливо обърна глава. На съседния балкон забеляза жълто канарче.

С един скок се намери до клетката.

Няколко мига се наблюдаваха: котката с изправени косми, канарчето свито до железните пръчки.

Животното скокна. Ноктите му се вкопчиха в решетките.

От пеещото гърло на птичката се отрони вик.

„Котката, като всяка котка, иска да изяде канарчето — помисли си бояджията, — но няма да успее!“ ...

Прибра се в стаята.

Взе жълта четка. Замахна с нея и изведнъж:

листата пожълтяха,

на небето изплава жълто слънце

и трамваите станаха жълти.

Жълтото канарче размаха криле.

Котката се вдигна на задните крака. Очите ѝ бяха зли.

Канарчето се премятеше в клетката. Беше безпомощно. Опита се да зачурулика. Като че ли пристигна невидим конец и наниза тоновете. В простора се залюляха низи от пеещи тонове.

Бояджията въздъхна и се усмихна.

Стените оживяваха.

Котката отстъпи малко. И още малко.

Канарчето все по-смело пееше.

Една черна котка и едно жълто канарче на един балкон сякаш
искаха нещо да си кажат...

2

На другия ден бояджията продължи да облича стените в чисти дрехи.

Котката нямаше търпение да ѝ бъде отворена вратата и през прозореца се озова на балкона.

Канарчето се зарадва. Изпусна нежен глас.

Котката подскочи. Тя приветствуваше жълтата птичка.

Няколко мига се наблюдаваха: котката с приветлив поглед, канарчето с отворен клюн и разтворени криле.

Бояджията разбра, че нещо хубаво се случва. Добродушно поклати глава. Взе зелена четка.

Изведнъж:

природата стана момиче със зелена рокля

и стрехите на къщите позеленяха,

и трамваите станаха зелени.

Канарчето летеше между решетките и пееше.

Котката дойде до клетката. Облиза уста.

Канарчето пееше с тънко, хубаво гласче. Досега птичката беше самотна. Сега си имаше приятел. С песен го поздравяваше. Но и котката като че ли беше самотна. И тя нямаше приятел. Може би затова легна по гръб.

Гледаше в нежния танц на птичката.

По балкона пристъпиха слънчеви лъчи и той заприлича на сцена.

Канарчето сякаш се поклони.

Тогава котката се завъртя с нежни стъпки като балерина.

Обикаляше около клетката.

Канарчето обикаляше в клетката.

Едно жълто канарче и една черна котка танцуваха.

Слънчевите лъчи бяха гальовни и песента на канарчето беше съзвучна на тях.

3

Бояджията отпусна ръце. Беше доволен. Стаята приличаше на спретнато дете на тържество.

Стените бяха с розови, жълти, зелени панделки. Таванът имаше бели зъбки.

Бояджията прибра кофите, стълбата и... На другия ден беше вече в друга къща.

Котката се опита да отиде при канарчето.

Жалко мяукаше. Драскаше по вратата.

Канарчето изпусна болни гласове.

Котката постоя и... си отиде.

Жълтото канарче тъгуваше с наведена глава.

Във въздуха дъждовни капки играеха танц.

Котката се сви под една стряха. Гледаше как автомобилите газят в локвите с вода. После си спомни, че днес не е изяла нито една мишка. Пресече улицата и се мушна в едно мазе.

Жълтото канарче поиска да запее и сякаш заплака.

МУЗИКАЛНА ПРИКАЗКА

Може би сънувах, но ми се иска да вярвам, че не е било сън това, което сънувах.

Видях една улица.

Една ей толкова широка и още малко по-широка. Една дълга-дълга улица и още малко по-дълга.

На тази улица имаше два тротоара с нови лъснати обувки. Тротоарите бяха с къси панталони, с черни сака, черни папионки и жълто-бял чадър.

Зад тях дремеха витрини с разнообразни неща:

тетрадка без страници,

петолиние с ноти,

пиано с клавиши,

ябълки без дръжки,

кукли.

По улицата вървяха хора. Сред тях и деца. Нямахме автомобили. Слънчевите лъчи се оглеждаха в лъскавите обувки на хората и тротоарите.

И може би всичко щеше да си остане спокойно, ако в една витрина не беше поставен черен транзистор.

Не е съществен неговият цвят, важното е, че този черен транзистор се прозина, махна с ръка и засвири.

Мелодията беше в бърз ритъм.

Десният тротоар се поклонил, доближи се до левия и го покани на танц.

А жълто-белите чадърчета бяха като пеперудки. Тетрадката без страници танцуваше самичка.

Нотите от петолинието изхвъркнаха през витрините.

Клавишите на пианото свиха хорце.

И хората танцуваха.

Ала и самата улица не искаше да остане по-назад. Сложи си ролкови кърки и описа чудно красиви фигури като пет вълни,

устремени към брега. Или като десет вълни.

Всичко танцуваше.

Ябълките-акробати се премятаха във въздуха.

Пианото високо подскачаше, искаше да укроти непослушните клавиши.

Петолиннето, издигнало се над покривите, с умислен поглед търсеше палавите ноти.

И кой знае докога щеше да трае този чуден танц на тази чудна улица...

Транзисторът се хвана за стомаха: батериите бяха изтощени.

Значи: нямаше музика.

Всички заеха предишните си места.

По улицата се разхождаха: спокойните слънчеви лъчи и едно спокойно куче. То не знаеше какво се беше случило на тази чудна улица, с два тротоара и витрини, подредени с разнообразни неща.

РАЗСЪРДЕНИЯТ СЪН

Сънят на Игор се разсърди.

Детето и тази вечер бе неспокойно. Обливаха го ту студени, ту топли вълни. И сънят му потъват в тях.

Игор сънуваше как пропада в безвъздушно пространство.

И сънят на детето попадеше там. Удряше глава в стени от мъгла. Блъскаше се в меки като памук скали.

Затова и заради други такива преживявания една вечер сънят на Игор избяга от възглавницата на детето. Прозорецът сякаш бе открянат за него.

Нощта дремеше в черна къща.

Вратите на хората гостоприемно се отваряха за Игоровия сън.

Едно дете сънуваше, че е получило двойка.

Лоша работа.

Друго пък беше насън в забранена градина. Лакомо ядеше зелени сливи. Хвана го пазачът и го натупа.

Това също беше лоша и неприятна работа.

Сънят на Игор се отчая. Но само за кратко.

Купи си боя от нощта,

светлина от звездите,

ветрило от вятъра

и вече беше не обикновен, а цветен сън.

И се върна при Игор. Детето започна да сънува в цвят. И сънуваше хубави неща: как плува в непознати предели, разгадава тайни, става отличник, а после и голям учен.

Така е винаги с цветните сънища.

Ако искате да сънувате такива сънища, непременно ми се обадете.

В къщи имам много цветни сънища.

БЕЛИ ПТИЦИ ОТ ЛУННАТА ПЪТЕКА

1

Изплува сякаш от простора и уморена остана да лежи на ниския покрив. Приличаше на параход, оставен на брега.

Тежко дишаше и главата ѝ бе клюмнала.

Очите обгръщаха морето, подобно на отворено ветрило.

Птицата сякаш искаше за последен път да погълне красотата на сребреещата се вода.

А гларусите крещяха.

Ранената птица все повече отслабваше. Тя виждаше всичко около себе си през гъсти рибарски мрежи. Смътно си спомняше за дивите морски скали. За зимните ветрове. За дългото дебнене и за бясното устремление към къщите, от които открадваше хляб или сирене.

Старците клатеха глави, мислейки:

„Стръвниците пак прииждат...“

А децата гръмогласно викаха подир морските разбойници.

После нощта тичаше с боси крака и развяваше черно знаме, оросено с трептящи пламъци.

Сънливите деца задаваха последните си въпроси:

— Има две луни, нали? Една на небето, една в морето. Искахме да хванем плуващата. Не успяхме. Защо, мамо?

— Сигурно гларусите са я клъвнали.

— Сега сигурно някой гларус лети с луна в корема — умислено мълвеше детето. — Мамо, а защо водата няма зъби?

— Гларусите са виновни.

А защо параходите не са трактори, за да орат морето?

— Гларусите не им позволяват.

Децата неусетно заспиваха. Сънуваха страшно големи птици с дълги ръце и огромни клюнове. Те крадяха големи буци сирене, ограбваха отговорите на детските въпроси, отнемаха скритите детски желания.

И крясъците на зловещите птици се спускаха върху къщите. Децата вдигаха ръце с вик:

— Хиш!... Бягайте!...

Птиците отлитаха. Пак се връщаха. И плачеха. Ала дали наистина това бе плач?

Бялата птица със счупеното крило си спомни всичко това и стана по-тъжна.

Небето потъмняваше. И водата почерня.

Гларусът изтръпнал вдигна глава.

Напрегна сетни сили да избяга.

Беше безсилен.

Няколко капки кръв се сляха и на мръсния покрив разцъфтя бледочервена линия. И очите на птицата придобиха такъв цвят.

И детето стоеше вкаменено. Мигновено помисли да вземе голям камък и да го хвърли върху крадеца. Но стоеше с отпуснати ръце, нямамо, и то безсилно.

Огледа се. Бързо се изкатери на покрива. Хвана птицата за краката. После внимателно се спусна, изтича между дърветата.

Те сякаш въпросително се спогледаха.

2

В малката пещера край морето две деца стояха сериозни. Между тях бе раненият гларус. Една вълна надникна. Нищо не видя. Отплува в морето.

Първото дете каза:

— Тази птица трябва да умре. Тя открадна плуващата луна.

Второто мълчаливо се съгласи, после промълви:

— Плаче... Като че ли плаче...

— Разбойниците не умеят да плачат. Тя открадна рибите и лодките, и параходите, тя открадна зъбите на морето...

Птицата бе с разперени кървави криле. Сънуваше високи вълни.

Децата се спогледаха. От малката кошничка извадиха хляб и сирене. В една чинийка наляха вода. Всичко това сложиха пред гларуса. После излязоха.

Две детски глави загрижено гледаха от двете страни на пещерата.

Гларусът се повдигна, ала децата не проумяваха дали той видя храната, или пък това бе последният му опит да прегърне морето.

Децата влязоха в пещерата. Мълчешком застанаха от двете страни на птицата.

— Отива си — каза първото.

Второто кимаше.

— Май че плаче — рече.

— За пакостите сигурно си спомня — продължи първото. — Ще го накажем за всичко откраднато.

Отвори клюна на птицата и тя с мъка преглътна сиренето.

— И за водата трябва да бъде наказана — шепнешком рече второто.

— И за водата — съгласи се първото и сложи в устата на гларуса вода.

Измиха му крилете.

Здрачът пристъпи с тих, топъл вятър. Морето се обърна на гръб. Простря бели кълба прежда от единия до другия бряг.

Децата стояха край птицата, докато нощта се спусна в морето.
На разсъмване те бяха пак в пещерата.
Но гларусът не беше там.

3

И задаваха последните си въпроси. А те бяха:

— Две луни има, нали? Искахме да хванем тази във водата. Не можахме. Защо, мамо?

— Гларусите май са я клъвнали.

— Сега летят гларуси с малки луни в себе си.

И преди сънят да почука по прозорците, една бяла птица кацна на покрива, срещу къщата на спасителя си.

Няколко мига гледаше в спокойния креват и отлетя.

И бели птици като платноходки се впуснаха в танц из черната нощ.

И никой не можеше да си обясни как гларусите изведнъж се превърнаха в трептящи балерини.

Всяка нощ те идваха от лунната пътека.

Обикаляха около къщите на двете деца.

Просторът пееше нежна мелодия.

Морето се люлееше в голяма приспивна люлка.

Сутрин гларусите си ставаха пак гларуси.

Децата викаха подир тях.

И двете деца крещяха.

Те не се доверяваха на никого, защото не знаеха дали раненият гларус не е между тези разбойници.

СЛЪНЧЕВА ПРИКАЗКА

1

Ненадейно леките коли загърмяха като на състезание.

Пощаджиите сложиха глави между дланите си и казаха:

— Не си отива... Защо слънцето все още не си отива?

После млъкнаха като ледени паметници.

Продавачките продаваха плодове, без да спират.

Децата захващаха нестихващи игри.

Лъвовете в Зоологическата градина танцуваха.

На кучетата им бе горещо и плезеха език към слънцето.

А през това време на същото това слънце се случваха необикновени неща.

2

Дверите на големия дворец бяха открити.

Слънцето пиеше кафе. От парата се образуваха плаващи почернели облаци.

Слънцето посегна към радиото. С бавни движения започна да танцува. Така се забавляваше няколко мига. Скучаеше. Погледна в слънчевия часовник. Вече три минути минаваха от деня, който като че ли нямаше намерение да си отива.

Слънцето въздъхна. Седна до печката, за да си стопли ръцете. И си помисли:

„Нещо сигурно се случва... Децата ми все още не се прибират. Защо се бавят? Трябва да затворя дворецовите двери. Но къде са слънчевите лъчи, моите деца?“

Слънцето взе бинокъла.

И видя:

3

Първият лъч се къпеше в морето.

Усмиваше се доволен. С блестящи водни капки пръскаше децата на брега. Влизаше в стаите на уморените. Люлееше се на прозорците. Катереше се по дърветата.

Вече мислеше да се прибере в бащиния дворец, но чу гълчава и обезумял писък на жена:

— Моето дете! Моето дете!

Хората на брега стояха като вкаменени. С безпомощен взор гледаха как момчето се бори с вълните. Майка му изнемоця — повтаряше:

— Моят син! Моето дете!

Момчето губеше сили. Потъваше. Пак се показваше.

Спасителят с бързи движения плуваше към удавника.

И колкото повече се намаляваше разстоянието между тях, толкова по-рядко момчето се показваше над водата.

Хората от брега видяха ръката му.

После нищо не можаха да видят.

Слънчевият лъч дойде до момчето.

Стопли изстиналото му тяло.

Леко го повдигна.

Момчето бавно заплува. Дойде спасителят.

Жената на брега бе вкаменена.

Слънчевият лъч кацна в косите ѝ. Разтри бузите ѝ. Животът се възвръщаше в сърцето ѝ.

Момчето и спасителят се прегърнаха.

Слънчевият лъч се усмихна. Помилва лицата на хората.

Качи се на лифта. Весело махна.

Пътуваше към двореца на баща си.

4

Вторият лъч се грееше на една ливада. Зеленината го успокояваше. Във въздуха се стрелкаха насекоми. Листата на дърветата потрепераха от приятната топлина.

Слънчевият лъч сънливо закри устата си с ръка. Ухото му долови неясни стенания. Ослуша се.

Млъкна гората.

И ливадата.

Лъчът недоумяваше. Преметна се във въздуха. Не, стенанията не идваха оттам. Надникна в една дупка и бързо се озова в тъмен коридор.

Изтръпна, когато видя петима оковани с потъмнели измъчени лица. Протягаха уморени ръце. Молеха:

— Вода!

— Вода!

Пленниците бяха отчаяни, безпомощни. Жадната земя изсмукваше последните им сили. Зловещо кънтяха веригите.

Слънчевият лъч се опита да се усмихне съчувствено.

Заблестя с цялата си неземна хубост.

И хората почувстваха как в жилите им прониква живот. Надежда проблесна в очите им.

Изправиха се.

Разкъсаха оковите.

И тръгна слънчевият лъч.

Подир него вървяха петимата. Присъединяваха се към тях все нови и нови.

Големият град се разбунтува.

Улиците крачиха с мощни стъпки.

Господарите бягаха. Пред тях бягаха големите им стомаси.

Слънчевият лъч се усмихваше от очите на всички оковани.

Качи се на лифта.

Пое към двореца на баща си.

5

Третият лъч си играеше с една котка. Тя протягаше лапи да го улови. Той се смееше. Кацваше на гардероба. Котката скачаше. Лъчът бягаше във вазата. И котката там се мушкаше, ала тогава слънчевият лъч ѝ се усмихваше от телевизора.

Котката се приближаваше с пълзене.

Но и тя, и слънчевият лъч изведнъж станаха сериозни.

На екрана се показаха две поразсърдени деца.

Караха се за едно стъкло топче. И не само че се караха. Обиждаха се. Вече засукваха ръкави.

— Ти ли ще ми казваш, че е твое?

— А ти? Кой си ти!

— Мълчи, ще те напляскам.

— Опитай се де.

— Мълчи, ще те набия.

— Хайде де, ако имаш смелост.

Две настървени петлета стояха една срещу друго.

И котката настръхна.

Слънчевият лъч в миг се намери край децата.

Обля ги с нежност. Погъделичка ги. Децата весело се смееха.

Гонеха лъча.

Той им бягаше.

Те тичаха със смях.

И котката се смееше. Скачаше весело пред екрана.

Децата излязоха от телевизора.

Поздравиха се с котката. Заиграха с нея.

Слънчевият лъч се учуди, почеса си ухото и пак се учуди, и се качи на лифта, който отвеждаше в онзи дворец.

6

Четвъртият лъч бе на футболен мач, когато неочаквано петият кацна на рамото му. Нещо му прошепна и двата лъча напуснаха трибуната.

Дълго пътуваха. Летяха над морета, реки, океани. Зад тях останаха девет морета и десет многолюдни града.

Пристигнаха и видяха:

един премръзнал вятър се люлееше на невидими ледени въжета, един сняг духаше в ръцете си — искаше му се да се стопли, ала бе безсилен: духнеше ли, вместо пара от устата му излизаха пръчки лед,

едно дърво, голямо и самотно, плачеше, но сълзите още в очите му се превръщаха в снежни топки.

Всичко бе заледено.

Всичко?

Не съвсем.

Имаше хора с големи ботуши и дълги кожуси. Те премерваха леда, чертаеха планове.

— Тук ще построим слънчев град! — уверено каза един.

— С много детски игрища...

— С много рози по улицата...

Леденият цар злокобно се усмихна. Той духна и хората се скупчиха. Усетиха как кръвта им леденее.

Слънчевите лъчи се спогледаха и стоплиха безстрашните покорители на леда.

И веднага тръгнаха към двореца на баща си, да го поканят да помогне на хората, защото единствено хората и слънцето сдружени могат да победят ледения цар.

7

Петте лъча, петте деца на слънцето се мушнаха в двореца на баща си.

Много закъсняха й със свити сърца очакваха да бъдат мъмрени.

Слънцето бе намръщено.

Лъчите бяха навели глави.

Бащата нежно помилва русите им коси. Искаше му се да им каже нещо хубаво.

Децата се хванаха за ръчичките си.

Нощта намаза небето с черна боя.

Пощаджиите протриха очи.

Колите натиснаха спирачки.

Децата сложиха ръце на челата си и си направиха козирки.

Лъвовете сграбчиха решетките.

Кучетата свиха опашки. И те гледаха към небето.

А там петте слънчеви лъча в черната нощ играеха прелестен танц.

И звездите не трепнаха. И те без дъх гледаха танца.

Петте слънчеви лъча танцуваха все по-красиво и по-нежно.

И приличаха на малки танцуващи водни кончета.

ПЪРВА МАНДАРИНСКА ПРИКАЗКА

БОЯДИСАНИЯТ СНЯГ

Заваля проливен дъжд. Толкова много капки паднаха по земята, че тя заприлича на море, избродирано от капки. Само една се отдели от дъжда и реши, че не трябва да слезе на земята. Въобще тая капка беше по-различна от другите: голяма като око на тигър, всичко я интересуваше и си беше малко своеглава.

Полетя из въздуха, гледаше нагоре-надолу, но нищо не можеше да види: очилата ѝ бяха изпотени. Затова капна на едно дърво. Избърса си очилата и за малко не се строполи на земята. Не загуби равновесие, но за пръв път виждаше истински мандарин. Мандаринът със ситни крачки се движеше, размахвайки малко ветрило.

После се появи още един, и той за някъде много бързаше. И след него изтича още един.

И още един.

Наредиха се от двете страни на пътеката и все по-бързо размахваха шарените ветрила.

Дъждовната капка с любопитство наблюдаваше. Огледа се и забеляза, че дърветата бяха черни, а пътеките бели.

Когато направи това откритие, тя видя как от далечината се появи един друг мандарин, също с един кичур на главата, но с по-разкошна одежда от другите и с малко по-бавна походка.

Мандарините почтително се кланяха, а Големия мандарин не им обръщаше никакво внимание.

Но ето, че неговият поглед видя лист, които не бе съвсем черен. Ядоса се, ала това не се отразяваше на лицето му, и то остана неподвижно, спокойно и красиво, с мъртва хубост.

Обърна се към треперещите мандарини:

— Кой е боядисвал градината?

Неговият глас не издаваше никакви вълнения, челото му не се набръчкваше. Казаха му името на бояджията.

Не го разпита. Не се вслуша в обясненията му.

— Не съм виновен — рече бояджията, — самият лист не желаше да приеме черната боя!...

Големия мандарин вдигна ръка.

— Присъдата е справедлива — каза съветникът.

Мандаринът нареди да се повикат всички бояджии от страната и те започнаха да боядисват непокорния лист. Положиха най-силните черни цветове, ала листът все си оставаше зелен.

Тогава самият мандарин взе четката, но листът отново не се подчини.

Господарят не даваше вид, че се сърди и че се вълнува. Размишляваше, но и това не личеше по лицето му, което продължаваше да е бледо и красиво.

Откъснаха листа и всички си отдъхнаха.

Но на следващия ден на негово място имаше друг зелен лист. Сякаш се надсмиваше, гледайки суетнята на мандарините, които с нарастващ страх очакваха събуждането на Големия мандарин.

Слънцето изгря, зеленият лист запя, черните листа излъчваха тъмна светлина.

Господарят повика съветниците си. Мълчеше, докато те говореха.

Решиха да се боядиса в зелено цялото дърво. Бояджиите го измиха, листата отвориха очи, запя славейче.

Непокорният лист придоби тъмножълт цвят и пак се различаваше от другите.

Конници бяха разпратени из страната, за да намерят най-мъдрият човек.

Откриха го. Не беше стар, но не беше и млад. Не бе висок, но не бе и нисък. Не беше красив, но не беше и грозен.

— Наредете да останем сами! — помоли той.

Дълго говориха Големия мандарин и мъдрият човек. Малките мандарини, останали отвън, чакаха под черните дървета. Трепереха от студ и мърмореха:

— Щастливи сме с толкова умен господар!

— Щастливи сме!...

Тъмножълтият лист склопи очи, издъхна. Неговият дъх с мирис на нежно цвете стопли премръзналата свита. Тогава за миг си

спомниха, че миналата зима Големия мандарин заповяда снегът да се боядиса в черно.

Разтичаха се поданиците да хващат снежинките. Потапяха ги в черен котел. Други ловяха сняг над планините. Боядисваха го и той се стелеше по земята.

— Колко умен е нашият господар! — казаха кичурите.

Колко е умен нашият господар!

След това с възторг се прие нареждането:

да се боядиса дъждът.

Вдигнаха високи къпални. Там водните капки се преобличаха и слизаха на земята като дребни, лъскави мушици.

Големия мандарин се разхождаше и си мислеше:

„Какви добри души! Моите мисли са техни — техните са мои! Да! Да!... Всичко трябва да бъде в черно. Този цвят е така тържествен, така мил и прекрасен!“

И лицето на Големия мандарин ставаше по-бледо и по-красиво. Веждите му не се свиваха, защото мандаринът нямаше вежди.

Но се появи онзи зелен, безумен лист...

Големия мандарин повика мъдреца. Дълго говориха сами. Мъдрецът си отиде и остави на господаря специален безцветен прах. Достатъчно беше да се сложи от него в носа и всички мисли на хората щяха да му бъдат известни. Мандаринът благодари на мъдрия човек, сложи праха в носа си и чу:

— Мандаринът направо е полудял — казваха хората, — къде се е чуло и видяло дърветата да се боядисват?

— Боядисвахме дъжда, снега, сега дърветата... Ами ако му хрумне да сменим цвета на въздуха?

— Не се е сетил да боядисаме небето...

Мандаринът внимателно слушаше и щеше да се усмихва от злоба, ако умееше да се смее.

Един ден нареди да се построи скеле към небето.

— Колко е смел! — казваха малките мандарини.

— Ще стигнем небето! — допълваха.

— Ще стигнем небето! — повтаряха и скелето пълзеше към висините. Големия мандарин от време на време наглеждаше работата и се затваряше в тъмните си покои.

— Луд е! — казваха хората.

Красивият господар, както обикновено по здрач, се разхождаше по белите улици. Мандарините се кланяха, таейки в себе си:

— Докога ще бъде така?

Големия мандарин чу всичко и продължи пътя си. Не му се вярваше, че нещо лошо може да се случи.

На сутринта не закуси. Не дойде и на обяд. Мандарините шептяха:

— Сигурно мисли!...

— Ще измисли големи, умни неща!...

— Тихо! Тихо!

Той не слезе и за вечеря. И на другия ден не напусна стаята си. Понесе се мъква:

— Решава дали да боядиса и слънцето!

Хората рекоха:

— Глупак над глупаците!

Когато не го видяха и на третия ден, мандарините почукаха на вратата му. Намериха господаря си бездиханен.

Никой със сигурност не можеше да каже дали господарят е починал сам или някой му е помогнал.

Свитата се разплака и веднага бе коронясан нов мандарин.

Хората взеха да работят по нивите. Дъждът си валеше, както винаги си е валял. Изми дърветата и листата станаха зелени.

ВТОРА МАНДАРИНСКА ПРИКАЗКА
ЖИВОТЪТ НА ЕДНА ШАПКА

УПЛАШЕНАТА ПЪРВА НОЩ

Новият мандарин не беше красив като предишния, дори си беше малко грозничък: нисък, с дълъг кичур и къси крака.

Обръщайки се към мандарините, той каза, че винаги е бил против боядисването на дърветата, дъжда и снега.

— Колко е мъдър! — промълвиха малките мандарини.

Владетелят се усмихна на множеството и се прибра в покоите си. Убеди се, че е сам, и бързо затвори прозорците. Напрегнато се слушваше. От салоните се чуваше музика. В градината говореха възбудени гласове.

Той се покри през глава, но и под юргана се промъкваха звуци от веселите песни. Новият мандарин сложи памук в ушите си. Сега песните се чуваха като далечен шепот. Задряма. Сънуваше съмнителни, заговорнически шушукания. Стана. Сънливо опипа тъмнината. Пийна вода за успокоение и си сложи още памук. Сега ушите му долавяха един и същи звук — на тишината.

Мандаринът отново си легна и когато за втори път се покриваше презглава, видя сянка във форма на шапка.

След малко чу удари по прозореца.

СПОМЕНИ ОТ ТЪМНИЯ КИЛЕР

В килера на мандаринския дворец, който приличаше на птица с подвити нагоре криле, сред безброй бутилки, празни и пълни, медни съдове и туршии, лежеше смачкана шапка.

Някога може би е била черна, но сега е трудно да се определи цветът ѝ. Шапката не говореше с другите предмети в килера. Когато една позлатена бутилка се хвалеше, че лично мандаринът е пил от нея, шапката се обърна на другата страна. Но истина бе, че и бутилките, медните съдове и туршиите не обръщаха внимание на жалката смачкана вещ. Тя продължително и неприятно се прозяваше, докато съседите и закриваха с овехтели ветрила лицата си.

Не спеше ли, шапката си спомняше с горчивина за своя бурен живот:

Направи я прочут майстор и я продаде на един фокусник. Какви прекрасни чудеса знаеше той! От нея излизаха зайчета, катерички, разноцветни кърпи... Как хората ръкопляскаха!... Фокусникът, засмян, дълбоко се кланяше. И шапката се кланяше. Зрителите хвърляха цветя, които попадаха направо в празната шапка с бяла панделка.

Колко градове обиколиха... С колко цветя само се бе прегръщала!...

Минаваха години... Шапката беше предволна от своя живот!

Един ден фокусникът си купи жълт костюм и нова зелена шапка. Черната продаде на някакъв търговец той пък веднага, за повече пари, я даде на един говедар. Шапката плачеше. Проклинаше съдбата си, ала нямаше какво да прави.

Шут от свитата на мандарина мина край стадото и хареса шапката. Говедарят не искаше да се раздели с нея, закривала го от слънцето и полезна му била. Шутът, макар че беше глухоням и своеволен, все пак бе шут. Упорито настояваше.

Говедарят се раздели с шапката като с добър приятел.

Шутът скачаше, произнасяше нещо неразбираемо, но можеше ли някой да го разбере? Само мандаринът се смееше със сълзи на очи.

Щом той се кикотеше, и малките мандарини правеха същото. Шутът я хвърляше нагоре и тя отново падаше на главата му. Шапката страдаше. Не беше свикнала с такъв живот.

Отдъхна си, когато шутът я захвърли в килера.

А сега някой отвори прозорчето. Влезе малко вятър и тогава се случи нещо, което обърка много работи в двореца.

Това стана през първата нощ от владичеството на новия мандарин.

При влизането на вятъра смачканата шапка отвори очи и тъкмо се канеше да продължи съня си, почувствува нещо в носа си. Подсмръкна и съвсем се събуди!

Преди прислужничката да затвори прозорчето, защото ставаше течение, шапката скочи през прозореца и полетя.

Застана на едно дърво и ясно чу:

— Какви са тези крясъци? Къде са ми пазачите? Предишния мандарин сигурно е бил убит, ще загина и аз! Има ли лекарство против уплаха?...

Шапката се почеса по главата:

— Нещо става!... Аз чувам мислите на мандарина!...

Зави й се свят. Отдавна не бе мислила и почти бе забравила как се мисли. Подиша малко чист въздух. Потича, за да раздвижи мускулите си.

— Трябва да му помогна!

Полетя.

Точно тогава мандаринът се покриваше за втори път през глава и точно тогава чу удари по прозореца.

КОЙ КАКВО ИСКАШЕ?

Няколко часа мандаринът се оглеждаше и все повече се харесваше.

Малките мандарини с учудване го посрещнаха. Побутваха се. Съветникът рече:

— Колко красива шапка!

Всички кудкудякаха:

— Каква великолепна красота!

Шапката пошепна на мандарина:

— Съветникът се подиграва. В себе си той мисли...

— Какво? — попита господарят.

Съветникът не мислеше нищо, защото вътрешно много се кикотеше, но шапката каза:

— Иска да ти вземе властта!

— Какво да правя?

— Нищо. Ще помислим.

Мандаринът се заключи в стаята. Нервно се разхождаше насам-натам. После ходеше натам-насам.

— Какво да правя? Какво?

Шапката спеше, мандаринът не можеше да намери отговор на своя въпрос, трябваше да я събуди:

— Извинявай, че те безпокоя, но...

— Много просто — промърмори тя, — съветникът трябва да бъде...

И продължи да спи.

Мандаринът повика своя най-верен пазач.

Към полунощ съобщи на мандарина печалната новина:

Съветникът забравил да диша.

Мандаринът толкова много се успокои, че веднага легна до своята шапка и за пръв път заспа със съня на праведник.

ПЕТТЕ БАБИ ОПЛАКВАЧКИ

В бедната махала живееха пет баби. Те с нищо не се занимаваха, нищо не правеха, седяха под слънцето и се прозяваха.

Единствено не бяха забравили да плачат, и то така силно и така трогателно, че хората около тях също проливаха сълзи.

Петте баби закусваха попара с мляко, когато дойде пратеник с разкошна колесница и ги отведе при мандарина. Бабите се разтрепериха.

Мандаринът ги попита:

— Знаете ли да плачете?

Заплакаха, като че ли са умрели синовете им. А синове нямаха.

— Убиха моя най-добър съветник! Трябва да го оплачете!

По съвет на шапката беше устроено невиджано дотогава погребение. Бабите плачеха много хубаво, за един момент дори самите се възхитиха от своето изкуство.

Мандаринът с плачевен глас рече:

— С болка на душата се прощavam с теб. Ти беше най-прекрасният човек. Ще намерим злодея и ще отмъстим за тебе!...

Шапката пошепна:

— Ти ще бъдеш всемогъщ владетел, но...

— Какво?...

— Имаш много неприятели!

— Кои?

— Мълчи. Отрони няколко сълзи. Трябва да се види, че тъгуваш.

Бабите продължаваха да плачат. Мандаринът също. Шапката дума не продума, докато траеше погребението.

СЪДБОНОСНАТА ШЕГА НА ГЛУПАВИЯ ШУТ

Мине не мине време, и колесницата спираше пред дома на петте баби. Вземаше ги, за да оплачат някой високопоставен човек в мандаринското царство.

Страх се всели в двореца. Единствено мандаринът спеше спокойно.

— Колкото по-малко хора около теб — толкова по-малко неприятели! — казваше шапката.

Но един ден, докато Големия мандарин закушваше, дворцовият шут грабна шапката и избяга в двора.

Мандаринът като подивял хукна след шута и се развика:

— Дай ми шапката! Шапката!

Разтичаха се из градината слуги, мандарини, но шутът се смееше, скачаше и с глупава физиономия искаше да каже:

— Ето ме! Хванете ме!

— Шапката... Шапката — проклинаше Големия мандарин.

Шутът се умори, легна по гръб на зелената трева. Мандаринът се, хвърли върху шапката и тя се смачка в ръцете му:

— Милата! Прекрасната! Единствената!

Но шапката не отговаряше. Тя бе загубила безцветния прах, който се слага в носа и с който се чуват мислите на другите.

Шапката видя сияещото лице на мандарина, кичурът му се люлееше и може би това я накара да се унесе. Присъни й се, че възторжени хора и хвърлят цветя.

Тя се кланя и с умиление ги лови.

**ТРЕТА МАНДАРИНСКА ПРИКАЗКА
ЕДНА НЕ КОЙ ЗНАЕ КАКВА ИСТОРИЯ**

ВСИЧКО ЗАПОЧНА НА ТРЕТИЯ ДЕН

Третият мандарин нищо не знаеше за вълшебния прах. Сигурно затова бе спокоен и сигурно поради това четеше йероглифни книги, свиреше на китара и се разхождаше из градините си, размахвайки шареното си ветрило.

Но точно тогава:

някои рекоха, че мандаринът е забелязал в първия ден от своето властвуване,

други твърдяха, че това се е случило на втория ден,
трети — на третия.

Както е известно, приказките започват на третия ден, или пък на третия се случва най-интересното.

Значи:

точно тогава, когато изгря този трети ден и когато си облече бяла риза, почука на прозореца на мандарина и гальовно пошепна:

— Аз дойдох! Събуждай се!

Трябва да се признае, че и мандарините понякога рано се събуждат. Господарят отвори сънливи очи, обу си чехлите, забрави да си измие зъбите, но не забрави да отиде в градината.

Поздрави птиците. Но те не разбираха мандарински език. Може би затова, или сигурно точно поради това, те не му отговориха нито с песен, нито с нещо друго.

Мандаринът не им се разсърди, защото не е прието един господар да се сърди на едни обикновени птици.

Изведнъж...

(В приказките много често се среща тая дума, а сега ще разберете защо...)

Значи: изведнъж изтича готвачката и с две ръце се хвана за главата.

— Видяхте ли я? — рече тя.

Едни жени в бели престилки и с бели забрадки накацах на прозорците, с ръцете си направиха козирки над очите си. Попитаха:

— Кого да сме видели?

— Как кого? Ами нея! — рече готвачката, която, за разлика от другите приказки, в тази не е дебела.

— Коя нея? — попитаха жените в бяло.

— Как коя! Ами нея! — повтори недебелата готвачка.

Жените в бяло огледаха двора, после се спогледаха и точно когато си помислиха, че готвачката не е добре, ахнаха:

По алеите се разхождаше котка. Една черна, мръсна котка. Не че редовно не се къпеше, но си беше мръсна. Има и такива мандарини: все се къпят, а не са чисти. Тя си беше като всички котки, които редовно не се къпят, но:

беше черна и едното и ухо беше бяло.

В първия момент не разбраха дали лявото или пък дясното и ухо е бяло, но после това вече не ги интересуваше, защото настъпи моментът, в който мандаринът видя:

ЧЕРНАТА КОТКА С БЯЛОТО УХО

Кичурът може би нямаше да спре, но той през живота си не бе срещал черна котка с бяло ухо. Готвачката и жените в бяло виждаха черната котка, но с дясно бяло ухо, мандаринът виждаше обратно. Как се получи така, никой не разбра,

но:

наистина черната котка беше с бяло ухо.

Мандаринът помилва черното същество и му пошепна тихо, та всички успяха да го чуят:

— Колко си красива! Ще те настаня в палата ми!

Котката се оказа умна и веднага след тези ласкателства тръгна подир мандарина.

Оттогава до края на приказката се случиха много интересни и неинтересни неща.

Първо, първият съветник искаше да каже, че такива мръсници като мръсната котка не бива да се разхождат из мандаринските градини, когато съветникът на първия съветник му каза:

— Тя е любимка на мандарина!

След което, както и предполагате, първият съветник рече:

— Каква прекрасна котка!

А другите съветници също изразиха своето възхищение от красотата на черната котка с бялото ухо.

Може би приказката щеше да свърши дотук, ако черната котка не започна да навестява мандаринската кухня.

ПЪРВОТО, ВТОРОТО И ТРЕТОТО НА ЧЕРНАТА КОТКА

В кухнята идваха всичките, ако не всичките, почти всичките съветници на мандарина и питаха:

— Какво ще обядва негово височество?

— Гъби с месо, орехи с мед и ориз — докладваше недебелата готвачка.

— Прекрасно! — казаха съветниците, облизвайки си устата.

И точно когато си тръгваха, забелязваха странно съвпадение: котката обядваше и не обръщаше внимание на никого.

Но какво обядваше?

Първо ориз, после орехи с мед и най-накрая гъби с месо.

Първият съветник много се развълнува и от вълнение се разсърди, жестоко се разсърди:

— Ще те уволня! — каза на готвачката.

И побърза да се оплаче.

— О, колко съм гладен — рече мандаринът, не позволявайки на първия съветник да продума. — И знаеш ли какво ми се яде? Ориз, мед с орехи и гъби с месо.

— Та това е вашето меню — рече първият съветник, — аз лично го подбрах! — и снизходително се поклони.

КАК НАСТЪПИ МЪЛЧАНИЕТО?

По едно време, никой е знае кога дойде това време, настъпи мълчание. Не пълно, но полупълно.

Защото, когато зазоряваше, свитата на мандарина тичаше. Някои тичаха по-бързо, други по-бързо и от по-бързите. Не се спъваха, защото не е прието една свита да се спъва.

Къде ли тичаха?

Много ясно — към стайте на котката.

Защо ли?

Много просто — всеки искаше да каже на котката своето последно оплакване.

В началото свитата колективно ходеше при котката.

Но нищо не се получаваше, защото всеки говореше и се получаваше хор от разногласия.

И значи по едно време, кой знае по кое време, в палатите настъпи мълчание.

По дългите коридори никой с никого не искаше да се срещне. Затова понякога се виждаха само сенки, които се мушкаха в страничните помещения.

Никой на никого не казваше нито добър ден, нито добро утро.

И защо се получи такова мълчание?

Защото всеки дебнеше да остане с котката насаме.

— Това е много умна котка! Има нещо загадъчно в очите и! — казваше мандаринът, а свитата слушаше и поглъщаше думите му.

Както можеше да се очаква, пръв успя да бъде сам с котката съветникът на мандарина. Той плахо огледа стаята. Котката предеше. Дори не се обърна към пристигналия. Но той не се разочарова.

БОЛКАТА НА СЪВЕТНИКА

— Ти си прекрасна! — с умиление рече той. — Още първия път, когато те видях, се възхитих на красотата ти. И какво дивно съчетание има в тебе: хубост, ум и мъдрост. И недей да си помислиш, че така ги говоря само затова, че ти си любимка на нашия всемогъщ мандарин. Не, съвсем не! От първия миг на нашето запознаване аз те обикнах като истински приятел!

Съветникът крадешком погледна към котката, която продължаваше да преде.

— Всеки си има радости и мъки, нали? — попита той.

Котката, разбира се, нищо не му отговори. Сложи крак върху крак и се облегна на пухкавата възглавница.

— Ти добре ме разбираш. Искам да ти призная: затруднен съм. Помогни ми. Вярно, получавам много пари, но и разноските са ми големи. Ако ти пошушнеш на мандарина да ми увеличи доходите, той сигурно ще те послуша, аз пък ще ти бъда вечно благодарен. Ще ми помогнеш ли?

Първият съветник коленичи. Котката вдигна лапа. Явно бе, че всичко е разбрала. Съветникът щеше да я целуне: но в последния миг се сети, че това бе мандаринска котка и не посмя.

ДРУГИТЕ ИЗПОВЕДИ

Пазителят на мандаринския печат бързо се мушна в стаята на котката. Бе запъхтян и трябваше да минат няколко секунди и няколко минути, за да си поеме дъх. Поднесе и паница с мляко. Котката дори не го погледна.

— Моите уважения — рече пазителят на мандаринския печат. — Моите поклони към вашата личност...

Котката видя една муха и я подгони, но може би си спомни, че при нея има важна личност и затова се върна на дивана си.

— Не искам много от тебе. Само да пошушнеш на мандарина за моя брат. Той бе ключар на мандаринските богатства. И човек като човек, нали знаеш, подлъгал се е, или пък други са го подмамили... но е взел назаем, не е кой знае колко, защото има други, които вземат и повече... Но за една такава дреболия го натикаха в затвора и е още там, горкият. Та, казвам, ти ако се застъпиш пред мандарина за него, сигурно ще бъде освободен... Аз пък паметник ще ти издигна. Моля те, котко, направи го заради мен, а аз богато ще те възнаградя.

Котката отново нищо не каза, вдигна лапа, разговорът бе приключен. Пазителят на мандаринския печат напусна котката с надежда да дочака освобождението на своя невинен брат.

И така всеки ден:

едни идваха за едно,
други за друго, трети за трето,
а четвърти пък — за четвърто.

Веднъж, когато зората сложи точка на нощта, при котката дойде готвачката. Тя плачеше. Котката не се трогна, но много се раздразни. Започна да тича из стаята като вбесена. Душеше из въздуха и скачаше от възглавница на възглавница.

Готвачката бе донесла една мишка, не сготвена, ами натурална, само че умъртвена. Котката се нахвърли върху нея и лакомо я излапа.

А готвачката казваше:

— Помогни ми, моля ти се, помогни ми... Вчера арестуваха единствения ми син, защото говорел, че в нашия палат ти си истинският владетел, а мандаринът не е нищо...

Котката се облизваше.

— Ако ми помогнеш, аз всеки ден ще ти поднасям по една мишка. Мишки при нас, колкото си щеш...

Котката изтича в коридора. После се спусна по стълбите, прекоси градината и никой вече не я видя.

Мандаринът три дни не излизаше от своите покои. Беше дълбоко разочарован, тъжен, но никой със сигурност не можеше да каже дали плачеше.

Първият съветник веднага започна:

— Аз знаех, че така ще стане... Тя беше една мръсна котка, една котка, която нищо не разбираше от мандарински работи!

Пазителят на печата:

— Котката беше един обикновен мошеник!

Готвачката:

— Бедната котка... Не трябваше да ѝ поднасям мишка...

Жените в бяло:

— Ами... нищо... Може би ще се върне. Сигурно ще се върне...

Мандаринът, след като три дни тъгува, слезе в градината. Тъжно гледаше мястото, където за пръв път бе забелязал котката. Промърмори, та всичките го чуха:

— Моята прекрасна котка!... Умната!... Сигурно ще се върне! — и седна под едно дърво да си срещи кичура.

Щом мандаринът бе сигурен, че черната котка с бялото ухо сигурно ще се върне, и другите бяха сигурни.

Минаваше си времето, когато веднъж една от жените в бяло си спомни, че черната котка въобще не беше с едно бяло ухо. Започнаха всичките да си припомнят, но никой не можеше да каже дали наистина черната котка имаше, или нямаше бяло ухо.

И една дъждовна капка, кацнала в двора на мандаринското царство, също така не можеше да си припомни. Духна вятър и капката падна на земята. Падайки, тя погледна към мандарините, които се губеха като петна, размахвайки ветрилата си.

НОЩНАТА ЛАМПА И СЪНЯТ

Нощната лампа бе с жълта рокля.

Преди да заспи, моят другар ѝ нарисува очи и уста, нос забрави.

Лампата се страхуваше да отвори очи, докато не сложи ръка под главата си и не заспа. Лампата още дълго жумеше, но накрая се реши и погледна към кревата:

детето спеше, но сега с другата ръка под главата си.

Погледна през прозореца:

навън имаше толкова много звезди — дори детският сън не можеше да сънува повече.

Лампата мигаше с нарисуваните си очи, опита се да надзърне в изпуснатата на пода книга, но видя само корицата и.

Срещу лампата имаше огледало, тя се огледа и забеляза:

един креват, едно спящо дете с другата ръка под главата си и една жълта нощна лампа, която приличаше на кацнала за почивка пеперудка.

— Ако не беше забравило да ме угаси, щях да заспя — въздъхна нощната лампа. — Тогава бих се поразходила с детския сън.

Ех, колко е интересно пътешествието с един интересен сън!

Ти му говориш, той те слуша.

Снощи например нощната лампа му каза:

— Хей, сън, знаеш ли да сънуваш?

А той я погледна и с усмивка и отговори:

— Разбира се!

— Какво сънуваш, ако смея да попитам?

— Сънувам сънища — безгрижно, ѝ отговори детския сън.

— Може ли сън да сънува истински сънища?

— Разбира се!

— Ти си син сън. Разкажи ми някакъв зелен сън?

Синият мълчеше. Много е красив този нищо неказващ сън. Но защо не иска да разкаже? Може би мисли, че една обикновена нощна лампа не знае да слуша?

Синият сън леко хваща ръката на жълтата лампичка. Тя потреперва, затваря очи и чувствава как лети, лети...

... Синият детски сън и нощната лампа се озоваха между звездите.

— Отдавна не си идвал!...

— Колко си красив!...

Звездите трептяха от умиление. Синият детски сън с всички се поздравяваше, наричаше ги с добри, нежни думи.

И небето се радваше. Пусна своята небесна грамофонна плоча и звездите, сънят и лампата започнаха да танцуват.

Детският сън кротко се усмихваше. Нощната лампа мигаше ли, мигаше. Не можеше да разбере дали това е от светлината на звездите, или от собственото ѝ сияние.

Танцът продължи и свърши преди зори.

Детският сън хвана нощната лампа подръка, тя затвори очи. Щастлива беше, виеше ѝ се свят. След малко кацна до кревата:

детето спеше с дигнати ръце под главата, в стаята бе тъмно, а на лампата и се искаше да огледа веселото си лице в огледалото.

Но нямаше светлина.

Такива пътувания се случват винаги, когато детето чете и заспива и не забравя да загаси лампата.

Но тая нощ то забрави и заспа с неугасена нощна лампа, която хубаво видя: момчето изпусна книгата на пода и тя полегна като прострелян гълъб с разперени крила. На лампата и се спи, но как да заспи, когато има светлина?

Отгоре на всичко тя не може да види детския сън. Може би той е тук, под възглавницата? Няма го, и тя сега не може да се разходи до звездите.

Защо да не може?

Затвори очите си и тръгна. Нощта бе студена, но лампата си имаше собствена топлина.

Сигурно на някой закъснял пътник би изглеждала много смешна, а може би никой не би забелязал малката пеперудка.

Унесена от мисълта дали е смешна, или не, пристъпи в градината на звездите. Те се спогледаха, сигурно искаха да я нагрубят, но разбраха, че тя не знае езика им.

На нощната лампа звездите ѝ се струваха грозни: бяха без златисти роклички и без нарисувани очи.

— Добър вечер — рече лампата.

Звездите си брояха кехлибарените броеници.

— Добър вечер — отново каза вече сърдитата нощна лампа.

Звездите си имаха други работи, не им бе работа да водят разговори.

— Добър вечер — викна побесняла нощната лампа.

— Вие не сте звезди — продължи тя. — Вие не сте никакви звезди — викна пак, но по-силно.

След това лампата млъкна. Отиваше от звезда на звезда, говореше им за пеперудките и сините сънища, но имаше ли кой да я чуе?

Тръгна към стаята омаломощена, оскърбена, сънлива и злобна.

Детето спеше, ами сигурно ще спи, когато не знае какво се случва.

Нощната лампа клюмна, детето се обърна към нея, бутна я с ръка и тя, падайки на пода, изгасна.

В тъмнината дойде веднага усмихнат синият детски сън. Пошепна и:

— Хайде да се разходим до звездите!

Жълтата лампа спеше и нищо, съвсем нищо не чуваше.

Синият детски сън повдигна рамене. Излетя през прозореца.

Денят прииждаше. Детският сън може би нямаше да стигне до звездите, но те, когато го видяха как плавно лети, весело затрепкаха като малки звънчета на новогодишна елха.

Издание:

Миле Марковски. Приказки

Българска. Първо издание

Художествен редактор: Борис Бранков

Технически редактор: Петър Балавесов

Коректор: Ирина Къосева

© Саша Марковска и Борис Крумов, съставители, 1984 г.

® Маргарита Сандева, художник, 1984 г.

c/o Jusautor, Sofia

Националност българска

Дадена за набор на 25. IX. 1983 г.

Подписана за печат на 15. I. 1984 г.

Излязла от печат на 20. III. 1984 г.

Формат 16/60/90.

Тираж. 35,115.

Издателски коли 8.

Печатни коли 8.

УИК 4,80.

Цена 0,42 лв.

Държавно издателство „Отечество“, София

ДП „Г. Димитров“, София, 1984

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.